

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Diplomová práce

Intelektuální kruh Philipa Sidneyho

Michal Balvín

Plzeň 2017

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Katedra filozofie

Studijní program Humanitní studia

Studijní obor Evropská kulturní studia

Diplomová práce

Intelektuální kruh Philipa Sidneyho

Michal Balvín

Vedoucí práce:

PhDr. Martina Kastnerová Ph.D.

Katedra filozofie

Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2017

Prohlašuji, že jsem práci zpracoval samostatně a použil jen uvedených pramenů a literatury.

Plzeň, červen 2017

.....

Děkuji vedoucí mé práce PhDr. Martině Kastnerové Ph.D. za její odborný dohled, zapůjčení literatury, čas strávený nad touto prací a především její trpělivost.

Obsah:

1	Úvod	1
2	Vláda Alžběty I. a rozvoj alžbětinské poezie a poetiky	3
2.1	Alžbětinská doba a vláda Alžběty I.	3
2.2	Národní identita a patronát	7
3	Philip Sidney	10
3.1	Sidneyho mládí a studia	10
3.2	Cesta na kontinent	13
3.3	Hubert Languet	15
3.4	Po návratu a u dvora	17
3.5	Poslední roky Sidneyho života	19
3.6	Sidneyho literární tvorba	22
3.6.1	Arcadie	24
3.6.2	Obrana poezie	26
3.6.3	Astrofel a Stella	34
4	Mary Sidney	38
4.1	Život a manželství	38
4.2	Literární tvorba, vydání Sidneyho děl a překladatelská činnost	40
4.2.1	Dokončení Žalmů	43
5	Edmund Spenser	45
5.1	Život	45
5.2	Spenserova literární tvorba	46
6	Mary Wroth	51
6.1	Život a manželství	51
6.2	Literární tvorba	52

7	Robert Sidney.....	56
7.1	Život.....	56
8	Fulke Greville.....	58
8.1	Život.....	58
8.2	Grevillova literární tvorba.....	59
9	Závěr	61
10	SEZNAM LITERATURY:	64
11	RESUMÉ:	66

1 Úvod

Tato diplomová práce bude zaměřena na nejbližší intelektuální okruh Philipa Sidneyho (1554-1586). Práce si klade za cíl zabývat se skupinou autorů, která je v česky psané literatuře zatím relativně nezpracovaná. V práci budu sledovat jak historický kontext Sidneyho tvorby, tedy alžbětinské období, stejně tak jako rodinné vazby a nejbližší osobnosti, které formovaly Sidneyho život a dílo. První část práce se zaměří na alžbětinské období především z pohledu náboženských a společenských změn v anglické společnosti, stejně tak jako na vztah Anglie ke kontinentální Evropě.

Práce se dále zaměří na šest osobností ze Sidneyho intelektuálního kruhu. Nejvýraznější úsek práce bude věnován osobě Sidneyho samotného. Nejdříve se budu zabývat Sidneyho rodinným zázemím, výchovou, studií a poté jeho cestou na kontinent, která jej do značné míry formovala. Další prostor bude věnován Sidneyho společenskému životu, manželství a jeho roli v konfliktu v Nizozemsku. Následně se zaměřím na Sidneyho literární tvorbu. Konkrétně se budu zabývat dvěma z jeho děl. Prvním je *Obrana poezie* jako významné dílo soudobé poetiky a druhým je *Astrofel a Stella*, který je Sidneyho zповědí odhalující jeho osobní emoce a současně prvním z alžbětinských souborů sonetů.

Následovat bude část práce věnující se pěti vybraným osobnostem ze Sidneyho intelektuálního prostředí. První postavou, na kterou se zaměřím, je jeho sestra Mary Sidney. Tento úsek se bude věnovat její osobě jako jednomu z hlavních následovatelů Sidneyho literární tvorby. Soustředit se budu především na její překladatelskou činnost a dokončení Sidneyho *Arcadie a Žalmů*.

Další postavou ze Sidneyho intelektuálního okruhu je Edmund Spenser. Část práce věnovaná Spenserovi bude zaměřena na jeho společenskou i literární činnost, především pak na díla *The Faerie Queene* a *The Shepherds Calender*, v jejichž rámci se budu zabývat zejména Spenserovou verzí anglického jazyka a jeho vlivem na národní poezii a poetiku.

Mezi další generaci autorů, kteří následovali Sidneyho vzor, bude patřit Mary Wroth, dcera Roberta Sidneyho. V části věnované Mary Wroth se zaměřím na její díla *The Countess of Montgomery's Urania* a soubor sonetů *Pamphilia to Amphilanthus*, které jsou první romanci, respektive souborem sonetů napsaných anglickou ženou.

V následující kapitole se zaměřím na Sidneyho mladšího bratra Roberta Sidneyho, a to v kontextu jeho společenské činnosti, která na Sidneyho úzce navazuje, a stejně tak na jeho básnickou tvorbu. Poslední postavou, které se bude tato práce věnovat, je Fulke Greville. Podstatným aspektem Grevillova díla je především jeho podíl na formování Sidneyho literárního odkazu.

Cílem práce je objasnit, jak se během Sidneyho života a po jeho smrti formoval kult jeho osobnosti a jaký vliv měl na anglické intelektuální prostředí, národní jazyk a kulturu. Dalším záměrem je zjistit, jak se Sidneyho odkaz projevil jak v úzkém okruhu rodiny a přátel, tak i v anglické společnosti jako celku a jakým způsobem probíhala reakce na Sidneyho život a tvorbu. Očekávaným vyústěním práce by mělo být objasnění, jaký měl Sidney vliv jak na zkoumané autory, tak i na soudobou anglickou literární tvorbu.

2 Vlása Alžběty I. a rozvoj alžbětinské poezie a poetiky

2.1 Alžbětinská doba a vláda Alžběty I.

Tato kapitola má za cíl představit dobový kontext alžbětinské Anglie především s ohledem na vládu Alžběty I., vznik anglikánské církve a dobové poezie a poetiky. Toto období je významné především tím, že se poprvé Anglie projevuje jako imperiální říše vyznačující se zámořským a finančním rozmachem. Zaměřím se také na proměnu struktury království, zhroucení duality církve a koruny, která se v tomto období spojuje v jediný celek. Dále bude zkoumána i struktura anglické společnosti, která se proměňuje na centralizovanou a projevuje se v ní humanistické myšlení, které navazuje jak na klasickou antickou tradici, tak i filosofii Erasma Rotterdamského.

Alžbětinská doba je nejen svým názvem, ale především značnou proměnou nejen Anglie samotné, ale i její společnosti, úzce spojená s postavou královny Alžběty I. (1533-1603), která panovala od roku 1558 až do své smrti.¹ Samotný rozsah alžbětinské doby je poměrně nejednoznačně definovaný, může obsahovat jak období vlády Alžběty, tak i dobu jakobínskou. Důležité je poznamenat, že alžbětinská společnost žila na počátku této éry stále v geocentrickém světě řízeném náboženskými dogmaty.²

Alžběta byla dcerou krále Jindřicha VIII. a jeho druhé ženy Anny Boleynové. I přes nejasnosti ohledně Alžbětina právoplatného nároku na trůn vůči její katolické sestře Marii, byl její nástup k moci, tedy alespoň v Anglii, relativně klidný vzhledem k faktu, že zde nefiguroval další legitimní kandidát na tuto pozici. Očekávání ohledně Alžbětiny vlády vypadaly již z počátku z pohledu anglické společnosti značně

¹ Women in Power. In: GREENBLATT, Stephen (ed.). *The Norton Anthology of English Literature*, s. 687.

² BEJBLÍK, Alois – HORNÁT, Jaroslav – LUKEŠ, Milan. *Alžbětinské divadlo : Shakespearovi předchůdci*, s. 301, 305.

příznivěji než u její katolické sestry Marie. Kontinentální Evropa se k myšlence Alžbětiny vlády naopak stavěla značně negativně.³

Alžběta I. byla vzdělanou panovnicí. Mluvila plynne francouzsky a italsky a ovládala současně i řečtinu a latinu v psané formě. Kromě jazykových dovedností nepostrádala ani znalost historie, teologie či filosofie. Zachovaly se nejen dopisy, které Alžběta během svého života sepsala, ale i několik prepisů z jejích proslovů, mezi které patří například tzv. „Zlatý projev“ z roku 1601. Kromě toho se sama Alžběta literárně angažovala a postarala se o několik překladů jak antických, tak i renesančních autorů. Na rozdíl od své katolické sestry Marie byla vyznáním protestantkou, čímž navázala na dědictví svého otce.⁴ Alžběta byla katolickou církví označena za usurpátora a Anglie, která byla z římsko-katolické církve exhumována již za vlády Jindřicha VIII., byla odkázána pouze na sebe. Během období jejího panování došlo v rámci rozšiřování britského impéria ke konfliktu s katolickým Španělskem. Alžběta však zaznamenala proti španělské armádě vítězství, čímž nadále pokračovala v posílení své pozice.⁵ Anglie se svým mocenským rozmachem za vlády Alžběty definovala právě vztahem ke Španělsku. Motivy obou zemí byly značně odlišné. Zatímco Anglie v tomto období neusilovala o světovou dominanci, ale spíše o vytvoření výnosné ekonomické sítě, Španělsko zaznamenalo významný mocenský a územní rozmach.⁶

Vztah Anglie ke kontinentálně Evropě zůstával nadále značně problematický. Tato situace neovlivnila jen náboženský život v Anglii, ale stejnou měrou se podepsala i na společenské a ekonomické situaci země. K největší reformě anglikánské církve došlo již v období vlády Jindřicha VIII., a to konkrétně mezi lety 1529 a 1559. Tento zásadní obrat se projevil v době, kdy byla náboženská liturgie protkána v podstatě každým aspektem lidského života, nejen toho náboženského. Běžní lidé byli nuceni přizpůsobit se novému církevnímu řádu, kdy se staré doktríny staly neuspokojivými a byly nahrazeny novým pořádkem.⁷

³ Women in Power. In: GREENBLATT, Stephen (ed.). *The Norton Anthology of English Literature*, s. 687.

⁴ Tamtéž, s. 688 – 690, 700.

⁵ KERMODE, Frank, *The Age of Shakespeare*, s. 6, 11.

⁶ HELGERSON, Richard. *Forms of Nationhood : The Elizabethan Writings of England*, s. 22.

⁷ Tamtéž, s. 11 – 13.

Podle hrubých a pravděpodobně do značné míry zkreslených údajů byla populace Anglie v roce 1585 pouze z pěti procent katolická, další patnáctiprocentní skupinou byli puritáni a zbylých osmdesát procent země tvořili protestanti. Ukončení duality církve a světské moci se stalo v tomto období realitou. Církev, která byla řízená římskými doktrínami, se nyní stala plně se součástí státu. Nedotknutelná pravomoc kněžích byla taktéž omezena. I přesto, že se Alžběta držela z náboženského hlediska pořádkem, který zavedl její otec, měla stále v oblibě některé ze starých zvyklostí a rituálů. Její vláda se stala nejen dobou pokroku, ale současně i zdravé umírněnosti. Jejím hlavním cílem bylo vytvořit náboženský most mezi katolickým Římem a kalvinisty, v době, kdy tato dvě odvětví křesťanské církve byly ve vzájemném konfliktu. Nebyly to však pouze problémy zahraniční, se kterými se Alžběta během své vlády musela potýkat.⁸

Další nepříjemností byl spor s puritány, kteří patřili mezi největší odpůrce nového náboženského uspořádání. Alžběta tuto problematickou situaci úspěšně obstála a nedovolila narušení nově vybudované vnitřní struktury Anglie. Náboženská stabilita a spojení církve a koruny je dědictví Alžbětiny vlády, které se v Anglii drží dodnes.⁹ Protestantismus byl v první řadě především náboženstvím slova. Jak politická, tak i náboženská nejistota byla v soudobé Anglii všudypřítomná. Reformace společnosti, která se stovky let řídila ustálenými dogmaty, nebyla v žádném ohledu jednoduchou záležitostí a procesem, který bylo možné přeměnit ze dne na den.¹⁰ Kromě koloniální expanze a národního sebeuvědomění vzniká v tomto období i instituce bankovníctví, centralizovaná správa země a dochází taktéž k rozvoji ve vzdělávacím systému a postupnému zániku feudálních pořádků.¹¹ Anglie se proměnila z křesťanské země na dynastickou strukturu a poté na centralizovaný národ. Ekonomická revoluce v tomto období probíhala jednodušeji než ta společenská.¹²

Právě v tomto období se k největšímu obchodnímu profitu mohla hlásit Východoindická obchodní společnost, která později získala na tento obchod v podstatě

⁸ KERMODE, Frank, *The Age of Shakespeare*, s. 15 – 18.

⁹ JOHNSON, Paul, *Dějiny anglického národa*, s. 158, 159.

¹⁰ KERMODE, Frank, *The Age of Shakespeare*, s. 20, 21

¹¹ STEWART, Alan. *Close Readers : Humanism and Sodomy in Early Modern England*. s. xxiv.

¹² HELGERSON, Richard. *Forms of Nationhood : The Elizabethan Writings of England*, s. 120, 169.

monopol a stala se v zásadě vládnoucím úřadem v Indii. Nejen námořní obchod, ale také cestování se stalo v tomto období běžnou záležitostí. Obchodní lodě byly pod neustálou ochranou britského námořnictva a Londýn se stal podstatným centrem zámořského obchodu. V tomto ohledu se začala Anglie vyrovnávat dříve dominujícím Benátkám a nizozemským přístavům. Královna se taktéž sama podílela na snížení státního dluhu.¹³

Společnost dříve založená na vazbách v rodokmenu se v tomto období proměnila na občanskou společnost. Rodová společnost byla charakterizována vazbami na široký rodinný okruh a byla vázána pod jeden místní aristokratický celek. Občanská společnost se naopak soustředila spíše na úzký rodinný okruh a jednotlivé části země začaly být řízeny centrálně. Dochází taktéž ke vzniku nové hierarchie především v umění a finančnictví a stejně tak i k posílení moci střední třídy.¹⁴ Alžběta se postarala nejen o uklidnění jak vnitřní, tak i zahraniční politiky Anglie, ale současně i rozšíření britského impéria, a Anglie se za její vlády začala stávat námořní velmocí a tuto dominantní pozici si udržela až do konce 19. století. Byla taktéž ženou, která podporovala anglickou poezii a divadelní představení.¹⁵

Jako podstatnou složku soudobé Anglie nelze opominout ani humanistické zaměření anglických intelektuálů. Humanismus lze v zásadě chápat jako směr filologický a současně jako obnovu klasických vzorů. Zájem především o antické texty byl pro vznik tohoto myšlenkového směru klíčový. Humanismus se projevil v anglickém prostředí tam, kde probíhal pomyslný souboj mezi vzrůstající mocí střední třídy a upadajícím vlivem aristokracie, která vzdělaností do značné míry pohrdala a považovala ji za nepodstatnou. Humanismus oproti tomu názorově odsuzoval ideály aristokratů.¹⁶

Konec Alžbětiny vlády nebyl nejpříznivější. Špatná sklizeň a rostoucí inflace postihla zemi nejvýrazněji právě v posledních letech, které strávila na trůně. Alžbětina smrt i přes značnou nelibost široké veřejnosti znamenala konec vlády tudorovské dynastie.

¹³ HELGERSON, Richard. *Forms of Nationhood : The Elizabethan Writings of England*, s. 30.

¹⁴ Tamtéž, s. 10, 11.

¹⁵ KERMODE, Frank, *The Age of Shakespeare*, s. 29.

¹⁶ STEWART, Alan. *Close Readers : Humanism and Sodomy in Early Modern England*. xix, xxxiv.

Následníkem Alžběty se tak stal Jakub I., král Skotska a syn její sestry Mary. Jakub se k moci dostal v roce 1603 po Alžbětině úmrtí.¹⁷

2.2 Národní identita a patronát

V alžbětinském období se projevila generace autorů, která dříve neměla v Anglii obdoby. Význam těchto osobností překročil veškeré předchozí snahy o ustanovení národní literatury. Mezi tuto generaci patřili autoři jako například Edmund Spenser, Michael Drayton, John Lyly nebo Philip Sidney. Výrazně je s tímto fenoménem spojena i snaha o to, aby poezie sloužila nejen Anglii, ale především jejímu národu. Vytvoření národní komunity a jednotné identity bylo podstatným aspektem soudobé literární tvorby. Hranice národa byly formovány společným jazykem a národnostním sebeuvědoměním.¹⁸ Samotné určení toho, kdo je členem národa, bylo ovšem značně problematické z hlediska sociálního zázemí i náboženského vyznání. Podle Draytona například Anglie žádnou jednotnou identitou v této době nedisponovala a byla značně roztržštěná.¹⁹

Současně se také poprvé projevuje prvek profesionalizace literární tvorby a osoby básníka jako profese. Objevuje se snaha o posílení pozice anglické literatury, stejně tak jako národního sebeuvědomění. V tomto období se kromě rozkvětu poezie a dramatické tvorby projevují i ucelené teorie týkající se básnictví. Jejich účelem bylo nejen ustanovit vzory soudobé poezie, ale i její mravní a etický účinek. To vše vzniká v kontextu éry, která byla nakloněna psaní textů v národních jazycích. Autoři teorií básnictví podporují národní jazyk a určitým způsobem se vyhraňují vůči kontinentální Evropě. Především básnická tvorba byla značným způsobem spojena s dvorem, odkud pocházela podstatná část finančních prostředků na podporu literární tvorby.²⁰

¹⁷ KERMODE, Frank, *The Age of Shakespeare*, s. 24, 25.

¹⁸ HELGERSON, Richard. *Forms of Nationhood : The Elizabethan Writings of England*, s. 1, 2.

¹⁹ Tamtéž, s. 10, 14.

²⁰ KASTNEROVÁ, Martina. *Profesionalizace literární kultury : alžbětinská poetika jako součást komplexu renesančního vědění*, s. 11, 15, 16, 17.

Jak již bylo zmíněno dříve, k těmto okolnostem dochází v průběhu šestnáctého století v kontextu vzniku moderního anglického státu, kde byla dualita státu a církve zničena ve prospěch království. Parlamentní struktura se ustálila a národní identita začala získávat reálných rozměrů. Anglie se stala impériem, které čekal v následujících stoletích masivní mocenský rozmach. Bylo úkolem celé generace spisovatelů, nejen básníků, aby navázali na tradici, která se v tomto období projevila.²¹ V počátcích bylo problematické určit jednotné kulturní a sociální hodnoty pro anglický národ jako celek. Podle Spensera bylo nutné sjednotit hlas královny a společnosti v rámci literárního celku. Sám Spenser se pokoušel o vytvoření „království“ svého jazyka po vzoru starověkého Řecka. Jak Alžběta, tak později i Jakub byli zásadním prvkem, který spojoval veškeré zájmy anglického národa, což se projevilo výrazně i v literární tvorbě. Právě oni se stali nosným sloupem, který se prolíná celou alžbětinskou literaturou společně s prvkem určování národní identity. Vliv koruny na inspiraci básnické i prozaické tvorby přeměnil soudobou anglickou literaturu. Autoři mohli být nyní v rámci možností tematicky výrazně otevřenější než kdykoli dříve.²²

Alžbětinskí vzdělanci byli obeznámeni s klasickými antickými vzory stejně tak jako s kontinentálními humanistickými autory jakými jsou například Erasmus Rotterdamský nebo Michel de Montaigne. Jak již bylo zmíněno dříve, značnou roli v tomto období sehrál i mravní účinek poezie na jedince i společnost. Oblíbená byla především aristotelská a platonská teorie umění a současně i pythagorejské koncepte ohledně uspořádání vesmíru, které se staly oblíbenými předlohami k dalšímu zpracování. S tím souvisí i rozvoj literárního sebeuvědomění a identifikace národní kultury. Poezie má svůj mravní účinek a role básníka se zde projevuje především jako aktéra, který tyto myšlenky představuje. Básník je tvůrcem fikce a současně vytváří něco, co má být nejen líbivé, ale má stejně tak za úkol i poučit nás.²³

Alžbětinská literatura byla podle Helgersona procesem, který obsahoval čtyři zásadní prvky: Prvním bylo království a národ, jako druhý určuje text a formu, dále následuje spisovatel a jako poslední je skupina patřící do konkrétního diskurzu. Tyto prvky se

²¹ HELGERSON, Richard. *Forms of Nationhood : The Elizabethan Writings of England*, s. 4.

²² Tamtéž, s. 3, 8-10.

²³ KASTNEROVÁ, Martina. *Profesionalizace literární kultury : alžbětinská poetika jako součást komplexu renesančního vědění*, s. 21, 22, 24.

vzájemně prolínají a ovlivňují literární tvorbu. Národní identita byla v soudobé Anglii vytvářena lidmi, kteří své vzdělání a přesvědčení prosazovali v rámci svobody království a národa. Právě tato generace autorů vytvořila strukturu národního textu tak, aby mohla vytvořit „království“ svého jazyka, tak jak o něj usiloval Spenser. Struktury diskurzů, které vznikly v průběhu šestnáctého století, postavily kostru pro takové, jaké používáme dodnes.²⁴

V alžbětinské době byla většina básníků odkázána na potřebnou záštitu patronů, a to nejen z hlediska finančního, ale současně i ochrany a prestiže. V období, kdy docházelo v Anglii k rozmachu finančního systému a vzdělání, se poptávka po umělecké tvorbě a její finanční záštita značně zvýšila.²⁵ Koncept patrona se objevoval taktéž již v antickém Římě. Slovo mecenáš se odvozuje od Maecenas, patrona autorů z období augustinského Říma, který podporoval například tvorbu Vergilia nebo Horacia. Autoři v alžbětinské době měli funkci prezentovat svého patrona v nejlepším možném světle a za to byli finančně odměněni. Jedním z důvodů, proč si patroni vybírali nadané autory, byla skutečnost, že sami často nedisponovali dostatečným umem prezentovat literárně sami sebe. Nové morální hodnoty byly kombinací protestantismu a humanismu, který se projevoval zejména po vzoru Erasma Rotterdamského.²⁶ Ani samotný vznik patronátu v anglickém prostředí není záležitostí čistě novou a navazuje již na období středověku, kdy taktéž existovala forma finanční podpory mezi šlechtou a umělci. V tomto případě se však nejednalo v takové míře o podporu literární tvorby samotné. Patronát se tedy obecně vztahoval spíše k humanitním vzdělavcům než k výtvarným umělcům. Anglický humanismus je nejen dohledatelný u samotných učenců, ale současně i ve společnosti samotné. Autoři získávali patrony tím způsobem, že jim darovali či určité dílo věnovali konkrétní osobě.²⁷

²⁴ HELGERSON, Richard. *Forms of Nationhood : The Elizabethan Writings of England*, s. 13, 17, 18.

²⁵ KERMODE, Frank, *The Age of Shakespeare*, s. 5, 6.

²⁶ STEWART, Alan. *Close Readers : Humanism and Sodomy in Early Modern England*. s. xix, xxi, xxiv, xxv.

²⁷ Tamtéž, s. xxvi, xxvii, xxix.

3 Philip Sidney

Tato část práce bude zaměřena na osobu Philipa Sidneyho v kontextu jeho života a soudobé anglické poezie a poetiky. Soustředit se budu především na Sidneyho vzdělání, intelektuální prostředí, které jej ovlivnilo a také na jeho kontinentální vazby. V závěru této kapitoly bude následovat analýza dvou ze Sidneyho nejvýznamnějších literárních děl. Prvním je *Obrana poezie* jako podstatné dílo soudobé poetiky a druhým je soubor sonetů s názvem *Astrofel a Stella*, který je prvním z alžbětinských souborů sonetů.

3.1 Sidneyho mládí a studia

Philip Sidney se narodil 30. 11. 1554. Jeho otcem byl Sir Henry Sidney a matkou Mary Sidney, rozená Dudley, sestra Roberta Dudleyho, hraběte z Leicesteru. Z otcovy rodinné strany nebyl Sidneyho původ výjimečný, Mary Dudley byla naopak dcerou jednoho z nejbohatších a nejvýznamnějších mužů v Anglii. Jeho matka byla také blízkou přítelkyní královny.²⁸ O Sidneyho předškolním vzdělání toho není příliš známo. Předpokládá se, že se naučil číst ve velice útlém věku a vášnivým čtenářem pak zůstal po zbytek svého života. V brzkém věku taktéž pravděpodobně začal i se studiem francouzštiny za pomoci rodilých francouzských vychovatelů.²⁹

Po Sidneyho narození pak kromě jeho dvou bratrů Roberta, který se narodil roku 1563, a Thomase (1569), následovaly i další čtyři sestry. První z nich byla Margaret, která se narodila roku 1556 a zemřela o dva roky později. Elizabeth (1560) pak potkal stejný osud v roce 1567, stejně tak jako Ambrosii, která žila mezi roky 1564-1575. Jediná Sidneyho sestra, která se dožila dospělosti, byla Mary Sidney (1561). Jak často přišel Sidney do styku se svými mladšími sestrami, je otázkou. Své bratry pak

²⁸ Introduction. In: HANNAY - Margaret P., KINNAMON - Noel J., BRENNAN, Michael G. *Selected works of Mary Sidney Herbert, Countess of Pembroke*, s. 2, 3.

²⁹ DUNCAN-JONES, Katherine (ed.). *Sir Philip Sidney, courtier poet*, s. 24, 25.

pravděpodobně viděl během jejich dětství jen velice ojediněle.³⁰ Sidneyho literární inspirace do značné míry pochází z toho, že byl během svého života obklopen vzdělanými ženami. Sidney měl podle historických záznamů pravděpodobně čtrnáct tet buďto spřízněných krví nebo manželstvím. Nejvýraznější společenský vliv měly Sidneyho tety z matčiny části rodiny. Skutečnost, že ženy do velké míry formovaly Sidneyho tvorbu a život je nesporná, na tomto vývoji se pravděpodobně podílela i samotná královna. Alžbětin vliv na Sidneyho život a tvorbu je v určitých částech jeho díla viditelný.³¹ Sidney během svého života nebyl znám jako básník, ale spíše pro svůj veřejný život.³² Jeho společenský status jej také výrazně odlišuje od autorů, jakými jsou například Spenser, Shakespeare nebo Johnson.³³

Všichni mužští potomci v rodině byli nejdříve vyučováni doma a poté na škole ve Shrewsbury.³⁴ Sidney nastoupil na Shrewsbury ve věku deseti let v roce 1564, ve stejný den jako Fulke Greville, který se stal jeho celoživotním přítelem a později i životopiscem.³⁵ Volba Shrewsbury jako Sidneyho první vzdělávací instituce byla logická. Škola se nacházela pouze třicet dva kilometrů od rodinné residence. Philip Sidney a Fulke Greville nastoupili na školu 17. 10. 1564 a oba byli okamžitě přiděleni k pokročilé formě studia. Čas strávený studiem na dnešní poměry působí náročně. Výuka začínala v šest hodin ráno v létě a v sedm hodin v zimě. Končilo se poté v půl šesté, respektive v půl páté odpoledne. Vzdělávání probíhalo z velké části studiem latinských textů. Mezi díla v latině, se kterými studenti pracovali, patřili například ta Ciceronova nebo Vergiliova. V řečtině pak měli studenti k dispozici *Nový Zákon*. Podle Moffeta i Grevilla byl Sidney během svých studií mezi kantory velice oblíbený. Typické pro studenty na Shrewsbury bylo i zapojení se do divadelní činnosti. Jak již bylo zmíněno dříve, v době svých studií ve Shrewsbury se Sidney se svými sourozenci v podstatě nesetkal. Stejně tomu tak bylo i v případě jeho otce, který byl v té době přítomný v Irsku. Sám Henry Sidney svého syna vnímal jako příliš vážného a

³⁰ DUNCAN-JONES, Katherine (ed.). *Sir Philip Sidney, courtier poet*, s. 15.

³¹ Tamtéž, s. 3, 9, 10, 16.

³² KASTNEROVÁ, Martina. *Profesionalizace literární kultury : alžbětinská poetika jako součást komplexu renesančního vědění*, s. 28.

³³ ALEXANDER, Gavin. *Writing after Sidney: The Literary response to Sir Philip Sidney*, s. 332.

³⁴ Introduction. In: HANNAY - Margaret P., KINNAMON - Noel J., BRENNAN, Michael G. *Selected works of Mary Sidney Herbert, Countess of Pembroke*, s. 4, 5.

³⁵ Sir Philip Sidney. In: GREENBLATT, Stephen (ed.). *The Norton Anthology of English Literature*, s. 947.

zahleděného do knih. Je však zřejmé, že Sidney si vážil služeb svého otce v Irsku.³⁶ Povahově však byli se svým otcem rozdílní. Zatímco Philip Sidney byl dobrodruhem s vysokými ambicemi, jeho otec byl spíše poklidný administrátor.³⁷

Po ukončení studií ve Shrewsbury Sidney pokračoval ve svém vzdělání na Oxfordu. Jeho studium začalo pravděpodobně v únoru 1567 ve věku třinácti let. Z tohoto období máme o jeho životě zdaleka nejmenší množství informací.³⁸ Svá studia na Oxfordu však Sidney opustil, aniž by dokončil svůj titul.³⁹ Cicero byl v této době pravděpodobně hlavní inspirací pro mladého Sidneyho. Obdivoval především jeho *Offices*, které vnímal jako podstatné jak z hlediska filosofického tak i jazykového. Stejný zájem v Ciceronovi měl i jeho mladší bratr Robert Sidney. Sidney i přes svůj od mládí nevyvratitelný intelekt, šarm a řečnické schopnosti vyčníval do stejné míry i svou horkou náturou. Problémy se vztekem byly očividné a lze je nejspíše přičíst mladistvému temperamentu.⁴⁰

Sidneyho prvním vychovatelem byl pravděpodobně Thomas Thorton, poté Thomas Cooper a posledním pak Nathaniel Baxter. Baxter se podílel na Sidneyho výuce řečtiny. Podle Moffeta Sidney již během svých studií vyhledával intelektuální prostředí u starších, spíše než u svých vrstevníků. Očekávání ohledně Sidneyho budoucnosti byla obrovská a stejné nároky kladl i sám na sebe.⁴¹ Sidney byl dlouhá desetiletí po svém úmrtí vnímán v anglické společnosti jako ztělesnění komplexního člověka.⁴²

Z matčiny rodinné strany byl Philip nejlepší možnou vyhlídkou pro budoucnost a dědictví tohoto rodu ve službě státu. Do roku 1563 byl Sidney také jediným mužským dědicem v rodině. Sidneyho strana rodiny byla relativně skromného původu. Rodina byla respektovaná, nicméně na druhou stranu nepřekypovala bohatstvím ani

³⁶ DUNCAN-JONES, Katherine (ed.). *Sir Philip Sidney, courtier poet*, s. 26, 27, 29, 30, 3, 32.

³⁷ Tamtéž, s. 29, 137.

³⁸ Tamtéž, s. 39.

³⁹ Sir Philip Sidney. In: GREENBLATT, Stephen (ed.). *The Norton Anthology of English Literature*, s. 947.

⁴⁰ DUNCAN-JONES, Katherine (ed.). *Sir Philip Sidney, courtier poet*, s. 21, 40.

⁴¹ Tamtéž, s. 40, 41, 44.

⁴² Sir Philip Sidney. In: GREENBLATT, Stephen (ed.). *The Norton Anthology of English Literature*, s. 947.

výjimečným společenským statutem. Na jednu stranu se od Sidneyho očekávalo brzké uzavření manželství, na druhou dokončení studií a případné vycestování na kontinent.⁴³

3.2 Cesta na kontinent

První z mnoha potencionálních Sidneyho pokusů o sňatek v této době selhal. Jednalo se o Anne Cecil, dceru Williama Cecila, který byl jedním z těch, kteří Sidneyho osobu do největší míry formovali. Mezi Sidneyem a Anne však pravděpodobně k žádnému hlubšímu vztahu nikdy nedošlo. Tehdy pouze třináctiletá Anne nebyla nejspíše pro Sidneyho nijak atraktivní. Tento sňatek byl zejména přáním Williama Cecila a Henry Sidneyho. Sidneyho předpokládané manželství ztroskotalo také na finanční nevyváženosti mezi oběma rodinami. Pro Sidneyho však znamenal první nezdařený pokus o manželství otevřenou cestu na kontinent. Na jaře roku 1572 byl vhodný čas na vycestování, protože prospekt anglicko-francouzské protestantské aliance byl na dobré cestě.⁴⁴

Sidney se tedy rozhodl své vzdělání nahradit cestou na kontinent, kde se seznámil s osobami, které v budoucnu do značné míry formovaly jeho intelektuální myšlení.⁴⁵ Stal se součástí anglické delegace v pouhých sedmnácti letech. Sidney obdržel pas, který dnes můžeme nalézt v archivu New College v Oxfordu, podepsaný královnou dne 25. 5. 1572, nejspíše jen krátce před svým odjezdem. Pas mu zaručoval možnost cestovat po Kontinentu po období dvou let s hlavním cílem zlepšit svou znalost jazyků. K dispozici pak Sidney dostal tři služebníky, čtyři koně a sto liber, které na cestu, která se nakonec protáhla z původních dvou let na tři, ani zdaleka nestačily. Sir Henry Sidney mu byl nucen průběžně poskytovat další finanční prostředky. Sidneyho služebníky byli Harry White, Griffin Maddox a John Fisher. Cestu komplikovala

⁴³ DUNCAN-JONES, Katherine (ed.). *Sir Philip Sidney, courtier poet*, s. 45, 46.

⁴⁴ Tamtéž, s. 46-49, 54.

⁴⁵ Sir Philip Sidney. In: GREENBLATT, Stephen (ed.). *The Norton Anthology of English Literature*, s. 947.

skutečnost, že Sidney byl náchylný k nemocím a infekcím. Již od svého mládí často trpěl bolestmi nohou, slabostí nebo horečkami.⁴⁶

Sidney byl velkým čtenářem a jeho cestovní knihovna byla pravděpodobně poměrně rozsáhlá. Žádné z dopisů ze Sidneyho prvního roku na cestách se však bohužel nedochovaly. Jediného titulu, kterého se Sidney za svého života dočkal, nedosáhl na anglické půdě, nýbrž ve Francii. 9. 8. jej francouzský král jmenoval baronem. Titul byl nucen Sidney tajit a v Anglii neměl v podstatě žádnou váhu, jednalo se spíše o diplomatické rozhodnutí.⁴⁷ Již v prvním roce Sidney také navštívil Paříž. V této době město nebylo možné považovat za stejné jakým je dnes, bylo jedním z nejspínavějších měst celé Evropy.⁴⁸ Jak již bylo zmíněno, Sidneyho zdraví nebylo již od mládí v nejlepším pořádku. Vzhledem k Sidneyho chatrnému zdraví měla jeho rodina oprávněné obavy ohledně jeho pobytu. Nebyla to však nemoc, která se stala nejpodstatnějším okamžikem celého Sidneyho pobytu na kontinentu.⁴⁹

V Paříži byl mladý Sidney svědkem události, která jej z období jeho pobytu na kontinentu zdaleka nejvíce poznamenala. Masakr o Bartolomějské noci započal v Paříži 24. 8. 1572 a prohnal se celou Francií. Zabito bylo až padesát tisíc hugenotů. Tato událost bezesporu podpořila Sidneyho protestantské myšlení, které získal rodinným zázemím i vzděláním.⁵⁰ Tisíce francouzských protestantů byly zavražděny po celém městě, včetně žen, dětí, stejně tak i bez ohledu na jejich společenské postavení. Masakr hugenotů pokračoval po další měsíc po celé Francii.⁵¹ Tito lidé zemřeli pouze pro to, že představovali jinou myšlenku, stejnou, ve kterou věřil i Sidney.⁵² Sidney našel útočiště během těchto dnů u svého budoucího tchána Francise Walsinghama. Z politických důvodů bylo zásadní, aby se žádnému z členů delegace nic nestalo. Rodina očekávala Sidneyho brzký návrat, ale během září byla již skupina opět na cestě a směřovala tentokrát do Německa. Byl to právě Walsingham, který jim pomohl bezpečně opustit město. V tomto období se Sidney také poprvé seznámil

⁴⁶ DUNCAN-JONES, Katherine (ed.). *Sir Philip Sidney, courtier poet*, s. 54-56.

⁴⁷ Tamtéž, s. 56, 58.

⁴⁸ Tamtéž, s. 56.

⁴⁹ Tamtéž, s. 29, 56.

⁵⁰ Sir Philip Sidney. In: GREENBLATT, Stephen (ed.). *The Norton Anthology of English Literature*, s. 947.

⁵¹ DUNCAN-JONES, Katherine (ed.). *Sir Philip Sidney, courtier poet*, s. 60.

⁵² STILLMAN, Robert E. *Philip Sidney and the Poetics of Renaissance Cosmopolitanism*, s. 1.

s Philippem du Plessis Mornay, hugenotem a teologem, který také uprchl do Německa. Tato stresující událost vytvořil mezi Sidneyem a Mornayem úzký vztah.⁵³ Morney byl hlavním z francouzských protestantských přátel v Sidneyho okruhu.⁵⁴

Sidney se na svých cestách nikdy výrazněji nezastavil. V první části své cesty se vyskytoval často na trase mezi Štrasburkem, Heidelbergem, Frankfurtem a Vídní. Nejkratší cesta nebyla vždy ta nejzajímavější a pro Sidneyho mělo větší váhu navštívení mnoha německých učenců. V letech 1573-1574 se pohyboval mezi Benátkami a Padovou. Tuto cestu absolvoval minimálně desetkrát.⁵⁵ Podstatné byly také Sidneyho dva dlouhé pobyty ve Vídni.⁵⁶ Zde došlo k setkání s Rudolfem II., který měl stejně jako Sidney oblibu v alchymii.⁵⁷

Sidneyho přímé emoce během cest zdokumentovány nejsou. Je však jistotou, že Sidney potkal během svých cest značné množství vzdělanců a na svůj věk musel být obdařen výjimečným setem rétorických schopností. Původní čas stanovený na svém pasu si prodloužil o celý rok a neexistuje důkaz, že mu byl jakkoliv prodloužen. Sidney se nechystal domů ani po uplynulých třech letech, nicméně po instrukcích od Leicesterera se vydal cestou přes Antverpy zpět do Anglie. Sidneyho doba cestování na kontinentu je kromě prvního roku v přeživších dopisech poměrně dobře zdokumentována. Sidney byl po této cestě značně zadlužený, svůj roční rozpočet vždy několikrát překročil a z dluhů mu pomohla až finanční injekce jeho mentora Huberta Langueta.⁵⁸

3.3 Hubert Languet

Sidney se během své doby strávené na kontinentu seznámil s velkým množstvím soudobých intelektuálů. Nejvýrazněji jej však ovlivnil Hubert Languet, který se stal

⁵³ DUNCAN-JONES, Katherine (ed.). *Sir Philip Sidney, courtier poet*, s. 61.

⁵⁴ Tamtéž, s. 80.

⁵⁵ Tamtéž, s. 63.

⁵⁶ STILLMAN, Robert E. *Philip Sidney and the Poetics of Renaissance Cosmopolitanism*, s. 89.

⁵⁷ DUNCAN-JONES, Katherine (ed.). *Sir Philip Sidney, courtier poet*, s. 127.

⁵⁸ STILLMAN, Robert E. *Philip Sidney and the Poetics of Renaissance Cosmopolitanism*, s. 63-65, 69.

Sidneyho hlavním mentorem při jeho cestách. Languet byl burgundský humanista, který vnímal Sidneyho jako silnou postavu pro protestantskou alianci v Evropě.⁵⁹ Languet se narodil roku 1518 a byl tedy o třicet šest let starší než mladý Sidney. Jak již bylo ovšem zmíněno dříve, Sidney již během svých studií vyhledával především intelektuální prostředí starších, místo svých vrstevníků. Languet byl jednou u vůdčích postav mezi kontinentálními protestantskými intelektuály.⁶⁰ Do stejné míry byl považován za jednoho z nejvýraznějších humanistů šestnáctého století, neprosadil se však vlastní literární tvorbou. Sidneyho vzdělání bylo do značné míry formováno právě Languetem.⁶¹ Languet nemluvil anglicky, jakákoliv konverzace se Sidneym tedy probíhala buďto ve francouzštině nebo latině. Languet byl nejen Sidneyho mentorem ve studiích, ale současně jej seznámil s řadou kontinentálních intelektuálů. Původní setkání Sidneyho a Langueta bylo pravděpodobně dílem Walsinghama a proběhlo buďto v Paříži nebo ve Frankfurtu. V dobovém kontextu byla nejen manželství, ale i přátelství často naaranžovaná.⁶²

Languet Sidneyho varoval, že by se neměl aktivně zapojovat do evropské politické situace.⁶³ Hlavním důvodem byla skutečnost, že nikdy nesdílel Sidneyho vojenské touhy. Přesto, že Sidney Langueta očividně obdivoval, často se stavěl proti jeho názorům. Více než čtyřicet dopisů z jejich vzájemné konverzace se dochovalo a osobní kontakt byl během let, které Sidney strávil na kontinentu taktéž poměrně častý. Languet tlačil Sidneyho do studia němčiny, kterou však Sidney shledával nehezku. Stejný tlak poté Languet opakovaně vytvářel i ohledně Sidneyho manželství a potomstva, přesto, že Languet se sám nikdy neoženil. Sidney se oženil až dva roky po jeho smrti. Stejně jako ostatní si byl i Languet dobře vědom Sidneyho zkratkovitého chování.⁶⁴

Languetův vztah k Sidneymu byl velmi intenzivní, někdy až na hranici emočního vydírání. Languet mu často pomáhal vymáhat dluhy z opačné strany, jako v příkladu

⁵⁹ Sir Philip Sidney. In: GREENBLATT, Stephen (ed.). *The Norton Anthology of English Literature*, s. 947.

⁶⁰ DUNCAN-JONES, Katherine (ed.). *Sir Philip Sidney, courtier poet*, s. 71.

⁶¹ STILLMAN, Robert E. *Philip Sidney and the Poetics of Renaissance Cosmopolitanism*, s. 20.

⁶² DUNCAN-JONES, Katherine (ed.). *Sir Philip Sidney, courtier poet*, s. 71.

⁶³ HELGERSON, Richard. *Forms of Nationhood : The Elizabethan Writings of England*, s. 58.

⁶⁴ DUNCAN-JONES, Katherine (ed.). *Sir Philip Sidney, courtier poet*, s. 22, 72-74.

českého barona Slavaty. Po návratu do Anglie Sidney odepisoval Languetovi, který byl ve své korespondenci velice konzistentní, jen zřídka. Sidney byl vždy více zaujat literaturou než výtvarným uměním nebo architekturou. Vášeň v nakupování knih byla mezi Sidneyem a Languetem zřejmá. Navštívili společně knižní festival ve Frankfurtu na jaře roku 1573. Sidney pravděpodobně během svého cestování svou již tak rozsáhlou knižní sbírku značně rozšířil.⁶⁵

Nebyl to však jen Philip Sidney, k němuž měl Languet blízký vztah. Mornayovo dílo *De veritate religionis christianae* je například věnováno Languetovi, který byl jeho mentorem stejně tak jako Sidneyho.⁶⁶ Vztah mezi Mornayem a Languetem byl nejspíše ještě intenzivnější než ten se Sidneyem.⁶⁷ I Sidneyho mladší bratr Robert se vydal na kontinent v roce 1578 pod Languetovou záštitou.⁶⁸ Je nutno poznamenat, že to nebyl pouze Languet, který se podílel na úloze Sidneyho mentora. Mezi další osoby, které se postarali o Sidneyho intelektuální rozvoj, patří například Sir William Cecil nebo Francis Walsingham.⁶⁹

3.4 Po návratu a u dvora

Sidney se vrátil po měsíčním zpoždění v Antverpách do Anglie 31. 5. 1575. Fyzicky i vnitřně se vrátil jako jiný člověk. Po svém návratu do Anglie se Sidney staral o výuku svého bratra Roberta a Jana Hájka. Z dostupné korespondence se můžeme dozvědět, že mladý Hájek byl během svých studií značně nekonzistentní a pravděpodobně byl více zaujat aktivitami u dvora. Zpět v Anglii Sidney znovu onemocněl kvůli nepříznivým klimatickým podmínkám, od kterých si během svých cest na kontinentu odvykl. Po svém návratu strávil Sidney v Anglii dva roky. Podstatnou část svého času trávil na dvoře, poprvé se taktéž zapojil do administrativy a vojenských povinností stejně jako jeho otec, který byl v této době stále plně zapojen do svých závazků

⁶⁵ DUNCAN-JONES, Katherine (ed.). *Sir Philip Sidney, courtier poet*, s. 62, 71, 74, 76.

⁶⁶ STILLMAN, Robert E. *Philip Sidney and the Poetics of Renaissance Cosmopolitanism*, s. x.

⁶⁷ DUNCAN-JONES, Katherine (ed.). *Sir Philip Sidney, courtier poet*, s. 81.

⁶⁸ STILLMAN, Robert E. *Philip Sidney and the Poetics of Renaissance Cosmopolitanism*, s. 89, 90.

⁶⁹ DUNCAN-JONES, Katherine (ed.). *Sir Philip Sidney, courtier poet*, s. 24.

v Irsku. V tomto období také vznikla první díla Sidneyho poezie. Sidney jednal v nepřítomnosti svého otce jako hlava rodiny.⁷⁰ Již po svém návratu do Anglie věřil v brzké zapojení do vojenských akcí v Nizozemsku, narazil však na otrlý přístup a obezřetnost královny, která se snažila vyhnout mezinárodnímu konfliktu.⁷¹ Na přelomu let 1575 a 1576 se Sidneyho role u dvora stala výraznější, čehož si nemohla nevšimnout ani královna. Sidney však nebyl s životem v Anglii spokojen a hledal nové možnosti pro cestování. V létě 1576 se tak připojil ke svému otci v Irsku. Vztah mezi Sidneyem a Languetem v období, které strávil v Anglii, značně ochladnul.⁷²

Toto období je velice podrobně zaznamenáno a pochází z něj i nejznámější Sidneyho portrét od neznámého autora pocházející z roku 1577. Na tomto obraze Sidney ve svých dvaceti dvou letech působí stále velice mladým vzezřením. Rok 1577 se stal pro Sidneyho šťastným obdobím, spojeným s jeho prvním veřejným dílem, kterým je obrana jeho otce s názvem *Discourse on Irish Affairs*. Jeho sestra Mary Sidney se ve stejném roce provdala za hraběte z Pembroku.⁷³

Sidney usiloval o vlastní titul a chtěl, aby byl tento titul zasloužený, ne pouze produkcí jeho rodinného dědictví. Roku 1577 byl Sidney poslán na diplomatickou misi k císaři svatě říše římské. Pro expedici královna poskytla loď a dva tisíce liber. Sidney byl zvolen jako ambasador v únoru 1577. Jeho jazykové znalosti a diplomatické schopnosti jednoznačně přispěly k úspěchu této mise. Dalšími členy výpravy byli například Sir Henry Lee nebo Sir Jerome Bowes, dále i jeho nejbližší přátelé Fulke Greville a Edward Dyer. Mise trvala celkem tři měsíce. Sidney se během těchto měsíců setkal s více intelektuály a ušlechtilými osobnostmi než během svých prvních tří let na kontinentu. Jako významné lze pro Sidneyho považovat především setkání s Vilémem Oranžským, který byl aktivně zapojen v konfliktu v Nizozemsku. Wallace považuje jejich setkání za úspěšné, především pak prospěšné pro Sidneyho. Je značně pravděpodobné, že chtěl ze Sidneyho jako mnozí taktéž učinit svého zetě. Jeho dcera Marie z Nassau byla přibližně stejného věku jako Sidney. K žádnému oficiálnímu

⁷⁰ DUNCAN-JONES, Katherine (ed.). *Sir Philip Sidney, courtier poet*, s. 84-89, 93.

⁷¹ Sir Philip Sidney. In: GREENBLATT, Stephen (ed.). *The Norton Anthology of English Literature*, s. 947.

⁷² DUNCAN-JONES, Katherine (ed.). *Sir Philip Sidney, courtier poet*, s. 106, 107.

⁷³ Tamtéž, s. 113, 114, 135.

návrhu však nikdy nedošlo.⁷⁴ Sidneyho ambice vždy překračovaly pouhou touhu po tom stát se pouhým patronem nebo literátem.⁷⁵ V roce 1577 byl Sidney opět značně zadlužený, což jeho pozici jako ambasadora i u dvora značně poškodilo. 30. 9. 1581 Languet zemřel v Antverpách a krátce poté následoval sňatek další ze Sidneyho kandidátek na manželství Penelope Deveroux a Lorda Riche. Pro Sidneyho se tak zdaleka nejednalo o nejšťastnější období v jeho životě.⁷⁶

V této době padesáti jedna letý Henry Sidney již procházel vážnými problémy se zdravím. Kromě záležitostí v Irsku měl nyní povinnosti i ve Walesu. Sidney byl vždy temperamentní a stejně jako jeho, tak i otcovy zásluhy v Irsku zůstaly do jisté míry nedoceny.⁷⁷ I přes množství povinností u dvora se Sidney v tomto období přemístil do Wiltonu, sídla sestry Mary, nyní již Herbert, hraběnky z Pembroke, kde sepsal první verzi své *Arcadie*. Kniha nebyla v první řadě určena k publikování, ale pouze pro jeho sestru, které byla věnována.⁷⁸

3.5 Poslední roky Sidneyho života

Dalším podstatným milníkem Sidneyho života se stalo jeho manželství. Sidney se oženil s Frances Walsinghamovou 21. 9. 1583. Frances byla narozena v říjnu 1567 a v době jejich manželství jí bylo pouhých šestnáct let. Walsingham a Sidney byli blízkými přáteli již od událostí Bartolomějské noci. Z finančního i společenského hlediska byl sňatek pro Sidneyho prospěšný. Rodinné dluhy byly pravděpodobně hlavním důvodem k manželství. Sidney mohl Walsinghamovi nabídnout talent a získat na oplátku finanční prostředky. Walsingham se ve smlouvě o sňatku zavázal zaplatit patnáct set liber ze Sidneyho dluhu. Všechny jeho statky by po jeho smrti připadly

⁷⁴ DUNCAN-JONES, Katherine (ed.). *Sir Philip Sidney, courtier poet*, s. 113, 117, 120, 121, 130-132.

⁷⁵ Sir Philip Sidney. In: GREENBLATT, Stephen (ed.). *The Norton Anthology of English Literature*, s. 947.

⁷⁶ DUNCAN-JONES, Katherine (ed.). *Sir Philip Sidney, courtier poet*, s. 157, 217.

⁷⁷ Tamtéž, s. 152, 153, 189.

⁷⁸ Sir Philip Sidney. In: GREENBLATT, Stephen (ed.). *The Norton Anthology of English Literature*, s. 947.

Sidneymu a Frances. Sidney pravděpodobně z počátku o svou mladistvou manželku nejevil přílišný zájem. Frances nebyla nijak zvlášť vzdělaná a byla o třináct let mladší než Sidney. Sidney s ní nikdy nesdílel svá literární díla, tak jako se svou sestrou. Jeho vztah ke svému tchánu Walsinghamovi byl mnohem bližší než k jeho vlastní ženě. Sidney se snažil znovu vycestovat a společnosti své ženy si pravděpodobně nijak zvlášť nevážil. Po více než roce manželství očekával manželský pár prvního potomka. Frances otěhotněla na jaře roku 1585.⁷⁹

Sidney nikdy nesouhlasil s Alžbětiným nevýrazným vměšováním do anglické zahraniční politiky. V této době však došlo k obratu a Sidney byl již v době křtin své dcery ve Flushingu. Grevillovi na poslední chvíli nebylo královnou povoleno odcestovat se Sidneym. Dlouholetí přátelé se již nikdy nesetkali.⁸⁰ Je možné, že Sidney v tomto období po boji v Nizozemsku již netoužil tak jako dříve a doufal v přesun války na španělské území nebo do Pacifiku a Indie. Z posledního roku Sidneyho života se dochovalo největší množství dopisů. Jeho cestovní knihovna byla vždy rozsáhlá, pracovní verzi nové *Arcadie* však zanechal za sebou u Grevilla. Jeho dcera Elizabeth se narodila někdy v říjnu 1585. Během krátké doby před odjezdem do Nizozemska měl Sidney pramálo času na svou ženu i nově narozenou dceru. 20. 11. 1585 byla Sidneyho dcera Elizabeth pokřtěna. Sama královna se stejným jménem se stala její kmotrou.⁸¹

Sidney vnímal Flushing jako anglickou bránu do Evropy. V době jeho příjezdu byla tamější vojenská posádka ve velice špatném stavu, hladová a svírána nemocemi. Anglické jednotky měly být pouze obranné, s čímž Sidney nesouhlasil. Leicester a Sidney byli v očích Elizabeth až příliš nekontrolovatelní. Sidney se o své vojáky adekvátně staral za své vlastní výdaje. V této době začalo v Nizozemsku přibývat ztracených území. Sidney utrácel velkou sumu peněz za své jednotky. Královna podle jeho názoru nevynaložila na válku v Nizozemsku dostatečné množství prostředků.⁸²

⁷⁹ DUNCAN-JONES, Katherine (ed.). *Sir Philip Sidney, courtier poet*, s. 217, 225-227, 250, 253-255.

⁸⁰ Tamtéž, s. 16, 280.

⁸¹ Tamtéž, s. 276-278.

⁸² Tamtéž, s. 280-282, 289-292.

5. 5. 1586 zemřel Sir Henry Sidney ve věku padesáti šesti let a Sidneymu nebylo dovoleno vrátit se zpět do Anglie. Místo toho za ním byla jako útěcha poslána jeho žena na konci června. Jeho obliba k Frances pravděpodobně v tomto období značně vzrostla. Frances byla v září podruhé těhotná. Další rána pro Sidneyho byla smrt jeho matky 9. 8. 1586, v době, kdy se všichni tři bratři nacházeli v Nizozemsku. Podle zpráv byla jeho milovaná sestra Mary Sidney také vážně nemocná. Sidney stále věřil ve strategicky důležitou polohu Flushingu, který bránil Španělům v invazi do Anglie. Šest týdnů po smrti své matky pak pohroma přišla i na něj.⁸³

22. 9. 1586 došlo k jeho smrtelnému zranění proti značné španělské přesile. Nejdříve byl zastřelen jeho kůň, sám Sidney byl postřelen do levého stehna, tři palce nad kolenem. Následujících dvacet pět dní strávil Sidney v Arnhemu. V prvních týdnech situace vypadala slibně. Dlouhý čas strávený na lůžku a fakt, že kulka zůstala hluboko v noze, však zapříčinily změnu situace. K pokusu o amputaci nohy podle dochovaných zpráv nikdy nedošlo. Sidneyho poslední vůle byla sepsána doktorem Adrianem van der Spiegelem. Poslední Sidneyho díla vznikla právě na smrtelné posteli. Sidney také napsal píseň, která mu byla zpívána. Dochovaná díla jsou jeho závěť napsaná 30. 9., druhým je obsílka Janu Wierovi. Třetí dílo se nedochovalo, pravděpodobně se jednalo o dílo o nesmrtelnosti duše po platonském vzoru.⁸⁴ Philip Sidney zemřel na svá zranění 17. 10. 1586. Podle dostupných informací zemřel v náručí své služebné William Temple.⁸⁵ Jeho pohřeb proběhl 16. 2. 1587, celé čtyři měsíce po jeho smrti.⁸⁶ Tělo bylo dopraveno zpět z Nizozemska a pohřeb proběhl v St. Paul's Cathedral, v mohutném procesí ve kterém kráčelo na sedm set mužů.⁸⁷

Příběhy o Sidneyho udatnosti na bojišti se začaly objevovat již krátce po jeho úmrtí. Sidney údajně daroval svou vodu umírajícímu pěšákovi se slovy: „*Tvá potřeba je větší než ta má*“.⁸⁸ Historiku o Sidneym podávajícím vodu umírajícímu vojákovi je však nutno brát s nadhledem. Grevillovo dílo o Sidneym, ve kterém se tato zmínka

⁸³ DUNCAN-JONES, Katherine (ed.). *Sir Philip Sidney, courtier poet*, s. 290, 292.

⁸⁴ Tamtéž, s. 295-299, 301.

⁸⁵ Tamtéž, s. 301.

⁸⁶ ALEXANDER, Gavin. *Writing after Sidney: The Literary response to Sir Philip Sidney*, s. 152.

⁸⁷ Introduction. In: HANNAY - Margaret P., KINNAMON - Noel J., BRENNAN, Michael G. *Selected works of Mary Sidney Herbert, Countess of Pembroke*, s. 9, 10.

⁸⁸ Sir Philip Sidney. In: GREENBLATT, Stephen (ed.). *The Norton Anthology of English Literature*, s. 947.

objevuje, bylo napsáno dlouho po jeho smrti a tato historka se dříve nikde oficiálně neobjevila.⁸⁹ Poté co byly jeho ostatky převezeny zpět do Anglie, následovalo pohřební procesí, považované za jedno z největších své doby, které finančně vyčerpalo jeho tchána Francise Walsinghama, který měl vedoucí pozici v anglických tajných službách.⁹⁰

Walsinghamovo břímě bylo ohromné. Musel vyrovnat veškeré Sidneyho dluhy i ty jeho otce, o kterých pravděpodobně Philip, který neměl možnost se po smrti svého otce vrátit domů, nevěděl. Leicester nebyl Walsinghamovi nijak finančně nápomocný. Hlavními osobami zmíněnými v Sidneyho závěti jsou jeho žena Frances, Mary Sidney, která dostala veškeré Sidneyho šperky, Greville a Dyer obdrželi jeho knihy, bratr Robert byl zodpovědný postarat se o výdaje spojené se Sidneyho dcerou, stejně tak i s potencionálním druhým dítětem. Frances však druhé Sidnneyho dítě potratila v prosinci. Finanční prostředky připadly i Leicesterovi a nejmladšímu bratru Thomasovi. Malá suma také služebným a doktorovi Jamesovi. Sidneyho pohřeb Walsinghama zruinoval a když sám v roce 1590 zemřel, kvůli svým dluhům se ve své poslední vůli rozhodl pro skromný pohřeb.⁹¹

3.6 Sidneyho literární tvorba

Sidney je jako typický renesanční básník komplexní postavou, je znalý v umění a poskytuje morální ponaučení nejen pro jednotlivé čtenáře, ale angažuje se i ve zdokonalení národního jazyka. Za svého života neměl ambice, aby bylo jeho dílo tištěno a jeho úmrtí bylo paradoxně nejpodstatnějším okamžikem jeho života, protože právě díky své smrti se Sidney stal kultovní postavou hodnou následování. Sidney byl zakladatelem anglických sonetů a poetiky. Snažil se propagovat poezii jako morální

⁸⁹ DUNCAN-JONES, Katherine (ed.). *Sir Philip Sidney, courtier poet*, s. 304.

⁹⁰ Sir Philip Sidney. In: GREENBLATT, Stephen (ed.). *The Norton Anthology of English Literature*, s. 947.

⁹¹ DUNCAN-JONES, Katherine (ed.). *Sir Philip Sidney, courtier poet*, s. 299, 300.

vzor.⁹² K nejvýraznějšímu období vydávání a současně i odpovědi na Sidneyho dílo došlo mezi roky 1586-1640.⁹³

Po svém odchodu od dvora Sidney trávil valnou část svého času ve Wiltonu, panství své sestry a její společnost si nadmíru užíval. V tomto období se Sidney u dvora objevil jen zřídka a projevuje se více jeho emocionální stránka v zachovaných zdrojích. Přesné období, kdy Sidney začal naplňovat své básnické ambice, není známo. Veškerá Sidneyho tvorba je vytvořena v anglickém jazyce. Snaha o posílení pozice anglické poezie je u něho zřejmá. Většina jeho humanistických přátel na kontinentu, tak neměla možnost Sidneyho díla číst. Sidney se snažil se o vytvoření těla anglického jazyka ve svém vlastním textu. Se svými kontinentálními přáteli pak naopak komunikoval většinou jen v latině a částečně ve francouzštině a italštině.⁹⁴

Jak již bylo zmíněno dříve, Sidneyho tvorba je do značné míry určena právě ženskému publiku. Ženy stály u zrodu Sidneyho jako básníka. Pokud by si místo toho vybral jako hlavní publikum to mužské, měl k tomu veškeré možnosti, tato volba byla tedy záměrná. Obdivoval ženské morální a intelektuální hodnoty, v té době značně nedocenené. Sidney za svého života svou tvorbu držel pouze v úzkém okruhu svých blízkých a královna k tomuto prostředí nepatřila, přestože je její vliv na jeho tvorbu znatelný. Sidneyho literární tvorbu musíme z velkého hlediska sledovat pouze z pohledu diváka, jelikož korespondenci mezi ním a Mary Sidney, která stála u zrodu jeho díla, k dispozici nemáme.⁹⁵ Sidney nazval poezii svým nezvoleným povoláním a žádné ze svých literárních prací nikdy sám nepublikoval. Snažil se být mužem činu, jehož skutky ovlivní osud celé země. Přesto byl autorem ambiciózní fiktivní prózy, nejvýznamnějšího díla literární kritiky a stejně tak i nejpodstatnějšího souboru sonetů.⁹⁶ Sidney také přeložil do angličtiny *De la vérité de la religion Chrestienne* od Mornaye. Kniha byla publikovaná rok po jeho úmrtí.⁹⁷

⁹² KASTNEROVÁ, Martina. *Profesionalizace literární kultury : alžbětinská poetika jako součást komplexu renesančního vědění*, s. 27-29, 31.

⁹³ ALEXANDER, Gavin. *Writing after Sidney: The Literary response to Sir Philip Sidney*, s. 337.

⁹⁴ DUNCAN-JONES, Katherine (ed.). *Sir Philip Sidney, courtier poet*, s. 138-140, 142, 143.

⁹⁵ Tamtéž, s. 18-20.

⁹⁶ Sir Philip Sidney. In: GREENBLATT, Stephen (ed.). *The Norton Anthology of English Literature*, s. 948.

⁹⁷ DUNCAN-JONES, Katherine (ed.). *Sir Philip Sidney, courtier poet*, s. 251, 252.

Sidney je důkazem toho, že mrtvý autor může mít vliv na živé publikum. Jeho následovatelé buďto píší jako Sidney nebo píší díky němu. Ti, kteří tvořili podle Sidneyho vzoru, jeho prací nejen napodobují, ale současně s ním vedou dialog. Sidneyho dílo i život je plný nedokončeného a bylo úkolem další generace autorů se s tímto faktem vyrovnat. Četba Sidneyho nemůže být nikdy uzavřena, protože v první řadě nedošlo k jejímu dokončení. Je také nutno podotknout, že reakce na Sidneyho smrt lze rozdělit do dvou částí. Přímé odpovědi na Sidneyho úmrtí z let 1586 a 1587 nebyly ty stejné jako v 90. letech. Sidney nebyl v prvních letech po smrti oplakáván jako výjimečný básník, ale především jako voják a společenská osobnost, stejně tak jako patron umění a politicky činná postava. Množství reakcí na Sidneyho úmrtí je ohromující. Objevují se stovky básní a chvalozpěvů oslavující jeho osobu.⁹⁸ I Giordano Bruno věnoval Sidneymu dva ze svých dialogů.⁹⁹

3.6.1 Arcadie

Mezi lety 1579 a 1581 se Sidney vzdálil od svých povinností u dvora do panství své sestry ve Wiltonu a jeho hlavní náplní práce se stala tvorba *Arcadie*. Celá *Arcadie* sice pravděpodobně nevznikla pouze ve Wiltonu, její největší část však byla napsána zde na jaře a v létě roku 1580, ve stejné době, kdy Mary Sidney porodila svého prvního potomka. *Arcadie* do jisté míry napodobuje jak soudobou Anglii, tak i Sidneyho osobní zkušenost získanou v období stráveném na evropském kontinentu.¹⁰⁰ *Arcadie* je Sidneyho nejrozsáhlejším prozaickým dílem. Spojuje v sobě jak prvky pastýřské, tak i hrdinské prózy.¹⁰¹ Sidneyho próza měla značný vliv i na následující generaci autorů jako například Bacona nebo Daniela.¹⁰²

⁹⁸ DUNCAN-JONES, Katherine (ed.). *Sir Philip Sidney, courtier poet*, s. 30, 31, 37, 52, 57.

⁹⁹ ALEXANDER, Gavin. *Writing after Sidney: The Literary response to Sir Philip Sidney*, s. 8.

¹⁰⁰ DUNCAN-JONES, Katherine (ed.). *Sir Philip Sidney, courtier poet*, s. 168, 174, 176, 177.

¹⁰¹ GREENBLATT, Stephen (ed.). *The Norton Anthology of English Literature*, s. 506.

¹⁰² ALEXANDER, Gavin. *Writing after Sidney: The Literary response to Sir Philip Sidney*, s. 262, 263.

Sidneyho dílo je zajímavým spojením myšlenek, jejich projevem a stejně tak i jejich pochopením. Lze říci, že v jeho díle není takřka nic vyjádřeno explicitně, ale převážně alegoricky. *Arcadii* je nutné číst mezi řádky.¹⁰³ Politické zaměření v *Arcadii* je spojeno se Sidneyho životní zkušeností, jeho intimní emoce se však v díle otevřeně neobjevují. *Arcadie* je z hlediska osobních emocí plná tajemství. Jak již bylo zmíněno dříve, Sidney byl do značné míry inspirován ženami, které jej obklopovaly. V díle je zřejmé, že Sidney se uměl do ženských pocitů vcítit a byl vůči opačnému pohlaví velice vnímavý. Vyzdvihuje zejména ženskou statečnost a inteligenci. *Arcadie* se odehrává v předkřesťanském Řecku, ale jsou zde znatelné náboženské motivy spojené s křesťanstvím. *Arcadie* je do jisté míry obrazem soudobé Anglie. V Sidneyho díle se projevuje státní systém podobný tomu ve skutečné Anglii. Podobností je více. *Arcadie* procházela stejným obdobím špatného počasí jako soudobá Anglie, v *Arcadii* taktéž došlo k velkému zemětřesení podobnému tomu, které v roce 1580 postihlo Anglii. Sidney ve své tvorbě nepoužíval nadpřirozené prvky, jeho dílo se vyhýbá jakýmkoliv zásahům vyšší síly a snaží se především o logické zdůvodnění. V době, kdy byla *Arcadie* vytvořena, byla jeho sestra jediná, která měla k Sidneyho práci přístup.¹⁰⁴

V tomto díle se objevuje, stejně jako později u Mary Wroth, množství postav, které jsou stíny skutečných osobností. Sidneyho postava, která se mu svými osobnostními charakteristikami v *Arcadii* nejvíce podobá, je Philisides. Philisides již svým jménem odkazuje na Philipa Sidneyho. Tato postava má určité prvky Sidneyho reálné osoby. Především je stejně jako skutečný Sidney do značné míry melancholický a je stejně jako Sidney unaven snahou nalézt svůj vlastní hlas.¹⁰⁵

Sidney se sám sebe táže, jestli by měl své dílo publikovat či si jej nechat jen pro sebe a úzký okruh známých. Sám si není jistý, jestli chce, aby byl jeho hlas slyšen.¹⁰⁶ Jak se později ukáže i v díle *Astrofel a Stella*, pro Sidneyho nebylo vtělení sebe samotného do jeho postav ničím výjimečným.¹⁰⁷ Sidney však nebyl s první verzí své *Arcadie* zcela spokojený. Po své svatbě již plně opustil od milostné poezie a jeho hlavním

¹⁰³ ALEXANDER, Gavin. *Writing after Sidney: The Literary response to Sir Philip Sidney*, s. 53.

¹⁰⁴ DUNCAN-JONES, Katherine (ed.). *Sir Philip Sidney, courtier poet*, s. 182-184, 187, 189, 192.

¹⁰⁵ ALEXANDER, Gavin. *Writing after Sidney: The Literary response to Sir Philip Sidney*, s. 16.

¹⁰⁶ Tamtéž, s. 18.

¹⁰⁷ Introduction. In: LAMB, Mary Ellen (ed.) Mary Wroth. *The Countess of Montgomery's Urania*, s. 12.

literárním cílem se nyní stalo rozšíření *Arcadie*. Nová *Arcadie* byla nejen rozsáhlejší, ale i morálně komplikovanější.¹⁰⁸ Hlavními autory, kteří se zasloužili o revidovanou verzi *Arcadie*, jsou Mary Sidney a Fulke Greville.¹⁰⁹

Kromě verzí *Arcadie*, které vyšly pod záštitou Mary Sidney a Grevilla, kterými se budu zabývat v následujících částech práce, se v první polovině 17. století objevují další výtisky jeho díla. Verze z roku 1607 vydaná Gervasem Markhamem pod názvem *The English Arcadia, alluding his beginning from Sir Philip Sydneys ending*, vyšla znovu v roce 1613 v upravené verzi. Další verze poté vycházejí i v karolinské době, a to konkrétně letech 1627, 1633 a 1638. I Ben Johnson vlastnil jeden z výtisků z roku 1627. Jeho dílo tedy ovlivnilo několik generací jeho následovníků. Literární odezva na Sidneyho dílo má jako společný prvek reakci na jeho smrt a nedokončené dílo. Revidovaná *Arcadie* končí v polovině věty a je úkolem Sidneyho následovatelů aby se pokusili o její dokončení.¹¹⁰

3.6.2 Obrana poezie

Tento úsek práce bude věnován Sidneyho *Obraně poezie* jako podstatnému poetickému dílu, které vytváří první ucelenou koncepci anglické poezie a stejně tak se zaměřuje i na rozvoj anglické literární kultury.

Obrana poezie pravděpodobně vznikla v relativně krátkém časovém úseku, nejspíše v roce 1582, ale přesně ji datovat nelze. Dílo však pravděpodobně předcházelo souboru sonetů *Astrofel a Stella*.¹¹¹ Kniha byla pod názvem *The Defence of Poesy* vydáno roku 1595, již dříve se však do tisku dostala neautorizovaná verze s názvem *An Apology for Poetry*. *Obrana poezie* se nevyznačuje přílišnou systematickostí, ale je spíše dílem emotivním. Síla tohoto díla však není v jeho ucelenosti, ale v rétorické

¹⁰⁸ DUNCAN-JONES, Katherine (ed.). *Sir Philip Sidney, courtier poet*, s. 251.

¹⁰⁹ ALEXANDER, Gavin. *Writing after Sidney: The Literary response to Sir Philip Sidney*, s. 23.

¹¹⁰ Tamtéž, s. 268, 333.

¹¹¹ DUNCAN-JONES, Katherine (ed.). *Sir Philip Sidney, courtier poet*, s. 232.

strukturu.¹¹² *Obrana poezie* by měla být vnímána jako text vytvořený protestantským humanistou. *Obrana poezie* je současně politickým, náboženským i politickým dílem.¹¹³ Vliv Sidneyho spojení poezie a poetiky byl vnímán a uznáván již krátce po jeho smrti. Samotná *Obrana poezie* pak byla přikládána ke všem vydáním *Arcadie*.¹¹⁴

Obrana poezie je hlavním poetickým dílem vytvořeným v tomto období. Pro účely práce je nutno poznamenat, že pro Sidneyho je poezie jakoukoliv fiktivní literaturou.¹¹⁵ *Obrana poezie* je prvním dílem, které argumentuje ve prospěch vytváření fikce a stejně tak i propaguje její četbu. Sidneyho svět poezie je světem, který má božského tvůrce, své vlastní zákony a řád, stejně tak jako zřejmý účel.¹¹⁶ Sidney v *Obraně poezie* oslavuje poezii samotnou a stejně tak i poetickou svobodu. Zajímavé je, že Sidney ve své osobní korespondenci nevěnoval diskuzím o poezii takřka žádný prostor, hlavním tématem jeho dopisů byly především politické a národní záležitosti. Jedinou výjimku tvoří několik dopisů v úzkém okruhu jeho přátel a sestry.¹¹⁷ Žádné umění v nás podle Sidneyho nevyvolává takové pohnutí jako poezie.¹¹⁸ Sidney v *Obraně poezie* stanovuje teoretickou hodnotu poezie. Není však jisté, pro jaké publikum vlastně dílo napsal.¹¹⁹ Pokud by byla *Obrana poezie* podrobena logické kontrole, tak by neobstála. Sidney se ovšem nepokouší stanovit pravdu, ale pouze čtenáře přesvědčit o vznešeném postavení poezie.¹²⁰

Obrana Poezie pracuje jak s antickými, tak i soudobými kontinentálními předlohami. Alžbětinská poetika se současně inspiruje i vyhraňuje vůči ostatním evropským vzorům. Spisovatelé v tomto období vzhlíží zejména k období antiky a usilují o vytvoření vlastní národní identity. Sidney se inspiruje antickými vzory v nápodobě, na které by měla být anglická poetika založena, a současně ji spojuje s rétorikou. Sidney

¹¹² KASTNEROVÁ, Martina. *Profesionalizace literární kultury : alžbětinská poetika jako součást komplexu renesančního vědění*, s. 35.

¹¹³ STILLMAN, Robert E. *Philip Sidney and the Poetics of Renaissance Cosmopolitanism*, s. 31.

¹¹⁴ KASTNEROVÁ, Martina. *Profesionalizace literární kultury : alžbětinská poetika jako součást komplexu renesančního vědění*, s. 48.

¹¹⁵ Sir Philip Sidney. In: GREENBLATT, Stephen (ed.). *The Norton Anthology of English Literature*, s. 948.

¹¹⁶ STILLMAN, Robert E. *Philip Sidney and the Poetics of Renaissance Cosmopolitanism*, s. vii, ix.

¹¹⁷ DUNCAN-JONES, Katherine (ed.). *Sir Philip Sidney, courtier poet*, s. 13, 18.

¹¹⁸ ALEXANDER, Gavin (ed.). *Sidney's The Defence of Poesy and Selected Renaissance Literary Criticism*, s. 234.

¹¹⁹ DUNCAN-JONES, Katherine (ed.). *Sir Philip Sidney, courtier poet*, s. 231.

¹²⁰ ALEXANDER, Gavin. *Writing after Sidney: The Literary response to Sir Philip Sidney*, s. 6.

je jednoznačně pozitivněji nakloněn k aristotelskému než platonskému pojetí umění. Stejně tak jako ostatní antičtí autoři se i Horatiův spis *De arte poetica* stal jednou ze Sidneyho inspirací. Sidney usiluje nejen o společenský, ale i výchovný účinek poezie.¹²¹

Sidney se dále zabývá tím, jaký měla poezie vliv v historii, jaký má účel na a proč je nutno ji bránit. Sidney si uvědomuje, že nyní patří do kategorie básníka a snaží se bránit „nebohou“ poezii, které se lidé pouze posmívají. Všechny, kteří mají proti poezii námitky, označuje za nevděčné, protože poezie se vyskytuje ve všech vznešených jazycích a národech a poskytuje světlo tam, kde se vyskytuje jen nevědomost. Dalším z argumentů ve prospěch poezie, je podle Sidneyho skutečnost, že i v antickém Řecku nebyli prvními učenci filosofové nebo historici, ale právě básníci, jako Homér nebo Hesiodos. Ke stejnému procesu pak docházelo i ve starověkém Římě nebo v Itálii v období renesance. Podobně se i v Anglii prosadili v básnictví John Gower nebo Geoffrey Chaucer a obdobně vypadal rozkvět národní poezie na celém evropském kontinentu. Nejpodstatnějším a nejvíce uznávaným odvětvím poezie je podle Sidneyho poezie hrdinská.¹²²

Sidney tvrdí, že básnictví ozařuje mysl více než jakýkoliv jiný druh umění. Poezie je ze všech lidských učeních to nejstarší a ostatní si z něj berou inspiraci, je tak všestranná, že nechybí v žádném z národů, ani u těch barbarských. Římané i Řekové jí dávali božská jména, považovali ji za vznešenou. Zatímco ostatní druhy umění a stejně tak i vědy se mohou držet pouze svého oboru, do poezie může básník vložit sám sebe a cokoli co popisuje, nemůže obsahovat žádné zlo. Opak je pravdou, poezie má za úkol vzbudit v nás dobro a povznášet ty, kteří ji čtou.¹²³

Podle Sidneyho má být umění tvořeno jako nápodoba. Sidney byl velmi dobře obeznámen s klasickými antickými díly Aristotela, Platóna, Horatia nebo Cicera.

¹²¹ KASTNEROVÁ, Martina. *Profesionalizace literární kultury : alžbětinská poetika jako součást komplexu renesančního vědění*, s. 30, 32, 33.

¹²² ALEXANDER, Gavin (ed.). *Sidney's The Defence of Poesy and Selected Renaissance Literary Criticism*, s. 212, 213, 231.

¹²³ Tamtéž, s. 228, 232.

V největší míře se pak Sidney vyjadřuje k platónské a aristotelské teorii umění.¹²⁴ Sidney byl bezesporu inspirován zejména Aristotelovou *Poetikou*.¹²⁵

Podle Aristotela jsou nejen básnictví, ale i ostatní druhy umění především nápodobou. Tvrdí že: „*Všechna napodobují rytmem, řečí a melodií a to buď jedním z těchto způsobů anebo několika zároveň.*“ Přesto, že se antičtí autoři rozdělují do mnoha odlišných oborů, všichni mají společné veršování. Autoři napodobují postavy, které jsou buďto dobré nebo špatné. Podle Aristotela pak existují tři různé druhy nápodoby. Těmi jsou prostředky, předměty a nebo způsoby napodobování. Napodobování je lidem vrozeno a liší se nápodobou od všech ostatních tvorů. Současně se napodobováním i učí.¹²⁶

Od Aristotela však Sidneyho odděluje víra, že emoční sílu poezie považuje za její největší sílu, ne slabost.¹²⁷ Myšlenky převzaté z Aristotelovy *Poetiky* je možné sledovat v průběhu celé *Obrany poezie*.¹²⁸ Poezie je uměním imitace, tak jak tvrdí již Aristoteles a tvorba umění jako *mimesis* má v první řadě za cíl nás učit a povznášet.¹²⁹ Je však nutno dodat, že *mimesis* v Sidneyho pojetí je spíše myšlena jako interpretace a podobnost než pouhá bezmyšlenkovitá nápodoba.¹³⁰

Poezie nás tedy vede k dobru a básník jako tvůrce fikce napodobuje dokonalost Boha. Básníky však musíme vnímat i v kontextu k ostatním oborům. Nejblíže básnictví je podle Sidneyho morální filosofie. Morální filosofie nás má donutit ke vznešenosti tím, že nás o vznešenosti učí, básníci jsou však na vyšší úrovni, protože vznešenost tvoří sami svým dílem.¹³¹ Správní básníci podle Sidneyho jen bezhlavě neimitují reálný svět, v čemž se liší od Aristotela, ale vytváří svět fiktivní. Sidney obrací *mimesis* od

¹²⁴ KASTNEROVÁ, Martina. *Profesionalizace literární kultury : alžbětinská poetika jako součást komplexu renesančního vědění*, s. 35.

¹²⁵ NUTTALL, Anthony David. *Why does tragedy give pleasure?*, s. 15.

¹²⁶ ARISTOTELES. *Poetika*, s. 7-9.

¹²⁷ NUTTALL, Anthony David. *Why does tragedy give pleasure?*, s. 16.

¹²⁸ KASTNEROVÁ, Martina. *Profesionalizace literární kultury : alžbětinská poetika jako součást komplexu renesančního vědění*, s. 36.

¹²⁹ ALEXANDER, Gavin (ed.). *Sidney's The Defence of Poesy and Selected Renaissance Literary Criticism*, s. 217.

¹³⁰ KASTNEROVÁ, Martina. *Profesionalizace literární kultury : alžbětinská poetika jako součást komplexu renesančního vědění*, s. 40.

¹³¹ ALEXANDER, Gavin (ed.). *Sidney's The Defence of Poesy and Selected Renaissance Literary Criticism*, s. 217, 219, 220.

autora k divákovi a vyhledává v poetice spravedlnost pro poezii. Básník by měl být čistým tvůrcem.¹³²

Pro Sidneyho sice byla Platónovou nejsilnější stránkou filosofie, krása jeho díla však tkvěla především v jeho poetické struktuře. Sidney tvrdí, že i historická díla si vypůjčují náměty z poezie. Podle Sidneyho by žádný historik ani filosof neměl psát díla ve svém oboru bez znalosti poezie. Poezie zjemňuje národ a tvoří vzdělanost. Ve starověku lidé věřili, že poezie jim byla dána jako nadpřirozený dar. Sidney si váží Platóna, protože je nejvíce poetický, Platón není odpůrcem poezie v pravém smyslu. Podle něho básníci v jeho době přispěli ke špatné výchově mládeže a nauce o bozích. Platón tedy není odpůrcem všech básníků, jen těch, kteří nejsou morálně vhodní.¹³³

Aristoteles vyučuje mladé a současně argumentuje se svým mrtvým učitelem Platónem. Názory obou autorů na poezii jsou relativně odlišné. Platón, sám výjimečný básník, měl z morálního účinku poezie obavy a ve své ideální obci by básníky nepovolil. Podle Platóna jsou básníci lháři a vzbuzují iracionální emoce. Aristoteles naopak věří v katarzní účinek poezie. Co však mají Platón a Aristoteles společné, je obava z toho, co mohou emoce způsobit. Lítost a strach jsou Aristotelem považovány za morbidní. Věřící však, že správně vedené emoce mohou být prospěšné. Aristoteles v *Poetice* spojuje potěšení *mimesis* s potěšením z učení.¹³⁴

Sidney v *Obraně poezie* oslavuje fikci a její vliv na čtenáře. Pokouší se o přeměnu soudobého čtenáře silou myšlení a pocitů. Sidneyho hlavním cílem je obrana vytváření fikce a hodnota fikce jako takové. Básníci jsou tvůrci *zlatého světa*. Sidney svou obranu koncipuje proti ostatním ustáleným vědám. Ve své struktuře se dílo stejně jako Aristotelovo vyznačuje teologickým podtextem a komparuje básnictví s ostatními vědami a uměními.¹³⁵ Pro Sidneyho poezie vždy působila jakousi nadpřirozenou silou. Všechna lidská umění jsou založena na studiu přírody, ale na rozdíl od ostatních oborů, básník vytváří svůj vlastní svět, novou přírodu, ve formách které se nikdy

¹³² NUTTALL, Anthony David. *Why does tragedy give pleasure?*, s. 23, 25, 28, 34, 35.

¹³³ ALEXANDER, Gavin (ed.). *Sidney's The Defence of Poesy and Selected Renaissance Literary Criticism*, s. 213, 214, 238, 239, 242.

¹³⁴ NUTTALL, Anthony David. *Why does tragedy give pleasure?*, s. 4, 5, 8, 11, 12.

¹³⁵ STILLMAN, Robert E. *Philip Sidney and the Poetics of Renaissance Cosmopolitanism*, s. 4, 6, 30.

v přírodě neobjevily. Básník ukazuje věci pouze tak, jak si je představuje. Bůh stvořil člověka tak, aby mohl tvořit svůj vlastní svět.¹³⁶

Sidney také hledá místo poezie v souladu s ostatními vědami a druhy umění. Básník vytváří v podstatě vlastní nový svět jako druhý Bůh. Bůh vytvořil básníky, aby produkovali krásu poezie. Poezie nás učí ctnosti a vede nás k ní. Jak již bylo zmíněno dříve, pro Sidneyho má poezie jako primární cíl nás poučit a potěšit.¹³⁷ Sidney brání právě básnictví pro jeho schopnost vzdělávat a potěšit stejně tak jako její božský účinek. Vědy obecně podle jeho názoru pozvedají lidskou mysl.¹³⁸ Poezie vytváří fikci, její krása není pouze v rýmování a veršování, ale schopnosti vytvořit další přírodu. Básnictví má vzbuzovat pozitivní emoce a působit na nás. Sidney zobrazuje své osobní pocity ohledně poezie a pokouší se vést čtenáře ke ctnosti. Kromě toho, že básnictví může člověka směřovat ke ctnosti má i zásadní společenskou funkci.¹³⁹

Sidney dále kritizuje ostatní obory a brání poezii proti námitkám, které jsou proti ní vznášeny. Podle Sidneyho se musí poezie postavit tyranii, protože historie a filosofie, které nemají vliv na současný běh událostí, tak neučiní.¹⁴⁰ Sidney kritizuje soudobou divadelní tvorbu, která se odklání od klasické jednoty místa a času v aristotelském výkladu. Podle Sidneyho jsou tragédie spojeny s poezií, ne s historií. Tímto vyvrací námitky těch, kteří oponují, že divadelní hru v aristotelském rámci vytvořit nelze. Pokud srovnáme básníka s historiky a morálními filozofy dojdeme k závěru, že filozof učí lépe metodicky, ovšem pohnutí, který v nás vyvolává poezie je mnohem silnější. Básnictví je králem mezi vědami. Básník nám nenabízí obskurní definice a složité interpretace, tak jako filozofové a historici a samotná filozofie si pak často vypůjčuje krásy právě z poezie. Jak již bylo zmíněno, není to jen rýmování a veršování, co tvoří poezii, básník může být ten, jenž je bez veršů, a stejně tak i veršování je možné bez

¹³⁶ ALEXANDER, Gavin (ed.). *Sidney's The Defence of Poesy and Selected Renaissance Literary Criticism*, s. 215-217.

¹³⁷ KASTNEROVÁ, Martina. *Profesionalizace literární kultury : alžbětinská poetika jako součást komplexu renesančního vědění*, s. 39, 40, 42.

¹³⁸ STILLMAN, Robert E. *Philip Sidney and the Poetics of Renaissance Cosmopolitanism*, s. 63.

¹³⁹ KASTNEROVÁ, Martina. *Profesionalizace literární kultury : alžbětinská poetika jako součást komplexu renesančního vědění*, s. 41, 43, 54-56.

¹⁴⁰ STILLMAN, Robert E. *Philip Sidney and the Poetics of Renaissance Cosmopolitanism*, s. xiii.

užití rýmů.¹⁴¹ Poezie se může oprostít od přímé závislosti na svém předmětu a musí být nejen definována, ale i preferována.¹⁴² Nejčastějšími námitkami vůči poezii jsou zaprvé, že existuje množství oborů, nad kterými je lepší trávit čas než nad poezií, za druhé, že je pouze *matkou lží* a zatřetí, že je jen *kojnou neřestí*.¹⁴³

Podle těch, kteří proti poezii tyto námitky vznášejí, jsme byli před jejím užíváním plni odvahy, poezie nás však oslabil. Sidney věří, že ze všech spisovatelů pod sluncem jsou básníci nejmenšími lháři. Astronomové a lidé zabývající se geometrií mohou sotva uniknout lžím pokud si vezmou za úkol zabývat se věcmi, které nemohou vědět s jistotou. Lidé ve svých oborech produkují značné množství lží. Básníci však nic netvrdí a proto nikdy nemohou být lháři. Lhát znamená tvrdit, že je něco pravdou, což je samo o sobě lží. Především historici tvrdí množství věcí, čímž mohou jen těžko uniknout nesrovnalostem. Ale básníci nic netvrdí a nesnaží se nám vnutit, že to, co píší, je pravdou. Historici pro hledání své pravdy v historii mohou plně lhát, ale básník, který hledá pouze fikci, se ničeho takového nedopouští.¹⁴⁴

Sidney je kritický i ke komediím. Nesouhlasí s tím, že soudobí autoři považují humor za zásadní, podle něho existují i jiné prostředky jak publikum potěšit. Sidney tvrdí, že se smějeme škaredým věcem, které nevzbuzují potěchu, ale jsme potěšeni krásnou ženou, což nás ovšem nerozesměje. Proti námitkám, že poezie kazí náš úsudek, Sidney namítá, že to není poezie, která zneužívá lidskou mysl, ale lidská mysl zneužívá poezii. Poezie může být nejen zneužívána, ale zneužívána také je, a to silou své sladké okouzlující moci. Může dokázat mnohem více než jakákoliv jiná armáda slov a skrývá v sobě mnohá tajemství.¹⁴⁵ Pro Sidneyho jsou emoce zásadní ke správnému morálnímu vývoji. Považuje poezii za uzurpovanou. Silné emoce, které projevuje v *Obraně poezie*, mají za úkol vzbudit stejnou reakci ve čtenáři. Morální pohnutí je pro poezii zásadní. Mají to být především srdce, ne mysl, které mají být poezií

¹⁴¹ ALEXANDER, Gavin (ed.). *Sidney's The Defence of Poesy and Selected Renaissance Literary Criticism*, s. 226, 227, 233, 243, 244.

¹⁴² BEJBLÍK, Alois – HORNÁT, Jaroslav – LUKEŠ, Milan. *Alžbětinské divadlo : Shakespearovi předchůdci*, s. 119,.

¹⁴³ ALEXANDER, Gavin (ed.). *Sidney's The Defence of Poesy and Selected Renaissance Literary Criticism*, s. 234.

¹⁴⁴ Tamtéž, s. 234, 235.

¹⁴⁵ Tamtéž, s. 236, 245, 249.

pohnuty.¹⁴⁶ Sidneyho postavy pracují na stejné bázi jako například v *Arcadii*, mají za cíl inspirovat lepší chování.¹⁴⁷

Zásadní jsou i Sidneyho názory na anglickou poezii. Sidney se snaží v *Obraně poezie* ustanovit hodnoty poezie v anglickém jazyce.¹⁴⁸ Poezie má podle Sidneyho plnit zejména funkci společenskou a napomáhat svébytnosti utváření anglické národní identity.¹⁴⁹ Anglie nikdy nebyla zemí bez poezie. Veškeré národy jsou podle Sidneyho potěšeny prostřednictvím básnictví. Jako příklad uvádí, že i Homér byl básníkem, který vzkvétal dříve, než vzkvétalo samotné Řecko.¹⁵⁰

Podobně se i v Anglii prosadili v básnictví John Gower a Geoffrey Chaucer a stejný proces probíhal na celém evropském kontinentu. V anglickém prostředí pak Sidney vyzdvihuje především právě Chaucera pro jeho vliv na anglickou národní poezii.¹⁵¹ Podle Sidneyho byla latina stejně tak jako anglický jazyk před Vergiliem a Horatiem na velice nízké úrovni.¹⁵² Co se Sidneyho vrstevníků týče, jediným koho zmiňuje ve svém výčtu je Edmund Spenser. Jmenuje však pouze jeho dílo *The Shepherd's Calendar* a Spenserovo jméno se v *Obraně poezie* neobjevuje. Spenserův jazyk navíc označuje za zastaralý.¹⁵³

Podle Sidneyho existují dva druhy veršování. Prvním je starověké, které dává zřetel na každou slabiku a podle toho rámuje své verše, a za druhé moderní, které sleduje pouze číselnou strukturu. Antická poezie je vhodná spíše pro muziku. Angličtina je podle Sidneyho mnohem lepší pro poezii než italština, holandština, francouzština a španělština. Angličtina nesleduje do takové míry kvantitu, ale velice přesně přízvuk nebo výslovnost, což ostatní jazyky buďto nemohou udělat nebo záměrně nedělají. Angličtina je zároveň vhodná jak pro starověkou, tak i moderní poezii. Lidé by měli

¹⁴⁶ NUTTALL, Anthony David. *Why does tragedy give pleasure?*, s. 18, 22.

¹⁴⁷ DUNCAN-JONES, Katherine (ed.). *Sir Philip Sidney, courtier poet*, s. 31.

¹⁴⁸ HELGERSON, Richard. *Forms of Nationhood : The Elizabethan Writings of England*, s. 29.

¹⁴⁹ KASTNEROVÁ, Martina. *Profesionalizace literární kultury : alžbětinská poetika jako součást komplexu renesančního vědění*, s. 34.

¹⁵⁰ ALEXANDER, Gavin (ed.). *Sidney's The Defence of Poesy and Selected Renaissance Literary Criticism*, s. 237.

¹⁵¹ Tamtéž, s. 213, 242.

¹⁵² HELGERSON, Richard. *Forms of Nationhood : The Elizabethan Writings of England*, s. 29.

¹⁵³ DUNCAN-JONES, Katherine (ed.). *Sir Philip Sidney, courtier poet*, s. 235, 236.

být ve školách a učit se svému rodnému jazyku.¹⁵⁴ Sidneyho *Obrana poezie* je dílem, které nejen ustanovuje anglickou poezii, ale i sofistikovanost národní kultury. V největší míře však Sidney brání sám sebe. Obhájuje své psaní a patronát, které mohou jít ruku v ruce s životem u dvora.¹⁵⁵

3.6.3 Astrofel a Stella

Pravděpodobně nejvýraznějším Sidneyho literárním úspěchem je dílo *Astrophel a Stella*, které je prvním z velkých alžbětinských souborů sonetů. Sidney zde projevuje stav mysli a duše milenců, kontrastující impulsy, stejně tak jako silné touhy a frustraci, které pochází z jeho osobní zkušenosti.¹⁵⁶ *Astrofel a Stella* se skládá ze sto osmi sonetů a jedenácti písní.¹⁵⁷ Astrofel je reprezentací Sidneyho a Stella odkazuje na Penelope Deveroux, později Penelope Rich. V díle se objevuje motiv neuskutečněné lásky mezi Sidneyem a jeho potencionální manželkou. V díle se projevuje zdatelná melancholie a Sidneyho nejosobnější emoce. Sidney je nejen zklamán svým milostným životem, ale stejně tak i neuspokojivým společenským statutem.¹⁵⁸

Mnozí včetně Essexe měli o Sidneyem vysoké mínění a doufali ve sňatek s Penelope Deveroux. Jak často docházelo mezi oběma ke kontaktu, je nejasné. Její manžel Lord Rich po smrti svého otce získal značné bohatství vhodné k jeho jménu. V této době bylo běžné, že sňatky byly dohodnuté, peněžní stránka hrála často větší roli než skutečné pocity. Sidney nezastával žádnou významnou roli, nedisponoval vhodným titulem a nepocházel z bohaté rodiny.¹⁵⁹

¹⁵⁴ ALEXANDER, Gavin (ed.). *Sidney's The Defence of Poesy and Selected Renaissance Literary Criticism*, s. 248, 249.

¹⁵⁵ DUNCAN-JONES, Katherine (ed.). *Sir Philip Sidney, courtier poet*, s. 233.

¹⁵⁶ Sir Philip Sidney. In: GREENBLATT, Stephen (ed.). *The Norton Anthology of English Literature*, s. 948.

¹⁵⁷ Tamtéž, s. 975.

¹⁵⁸ KASTNEROVÁ, Martina. *Profesionalizace literární kultury : alžbětinská poetika jako součást komplexu renesančního vědění*, s. 49, 50.

¹⁵⁹ DUNCAN-JONES, Katherine (ed.). *Sir Philip Sidney, courtier poet*, s. 196, 198-200.

Astrofel a Stella působí daleko více propracovaným dojmem než *Obrana poezie*, u které se předpokládá, že byla napsána v kratším časovém úseku. Dílo bylo pravděpodobně napsáno ve stejném období jako *Obrana poezie*, tedy mezi roky 1582-1583.¹⁶⁰ Sidney byl vždy známý tím, že chránil své soukromí. *Astrofel a Stella* je však naprostým opakem této premisy a ukazuje jeho pravé emoce. Sám Sidney pravděpodobně nikdy nezamýšlel, že by bylo jeho dílo prezentováno širokého publiku.¹⁶¹ *Astrofel a Stella* ukazuje mnohem temnější a osobnější emoce než *Obrana poezie*. Dílo bylo napsáno pro dívku, se kterou se nikdy neoženil. *Astrofel a Stella* jako dílo pravděpodobně nekolovalo v Sidneyho blízkém okruhu a nebylo v podstatě nikomu známo. Nemůžeme však s jistotou vědět, jestli Sidney Penelope vůbec kdy miloval a jestli jsou jeho pocity projevené v díle skutečné. *Astrofel* často působí jako, že ve skutečnosti zamilovaný není.¹⁶² Sidney má od lásky jistý ironický odstup. V díle můžeme také sledovat podobné myšlenky, které je možné nalézt i v *Obraně poezie*.¹⁶³

Nejvýraznější vodítko k tomu, že je dílo opravdu věnováno Penelope Rich, se objevuje v sonetech 24 a 37. V sonetu 24 zazní:

*Bohatý hlupák dílem Štěstěny
Však nejsličnější perly lásky sbírá
A vlastní špínou krásu pošpini.¹⁶⁴*

Sonet 37 poté pokračuje:

Ač bohatá je bohatstvím tím vším,

¹⁶⁰ DUNCAN-JONES, Katherine (ed.). *Sir Philip Sidney, courtier poet*, s. 232.

¹⁶¹ Sir Philip Sidney. In: GREENBLATT, Stephen (ed.). *The Norton Anthology of English Literature*, s. 975.

¹⁶² DUNCAN-JONES, Katherine (ed.). *Sir Philip Sidney, courtier poet*, s. 182, 238, 239, 242, 247.

¹⁶³ KASTNEROVÁ, Martina. *Profesionalizace literární kultury : alžbětinská poetika jako součást komplexu renesančního vědění*, s. 52.

¹⁶⁴ SIDNEY, Philip. *Astrofel a Stella*, s. 30.

*Jež požehnáním v životě je, má
Přec jednu vadu – že je Bohatá.¹⁶⁵*

Tato část jasně odkazuje na jméno Rich (bohatý). Je zřejmé, že tímto Sidney odkazuje právě na příjmení Rich. *Obrana poezie* je do značné míry politickým dílem a Sidney se nevyhýbá této tématice a aktuální mocenské situaci na evropském kontinentu ani v tomto díle. Sidney během svých let strávených na kontinentu navštívil mimo jiné i Maďarsko, které bylo v konfliktu s otomanskými Turky.¹⁶⁶ Na svou zkušenost odkazuje v sonetu 30, kde se tato tematika objevuje v největší míře:

*Bude turecký měsíc dorůstat
A vtrhne ještě letos na křesťany?¹⁶⁷*

Dále pak ve stejném sonetu pokračuje i otázkami ohledně budoucnosti Francie a odkazuje na Williama Oranžského:

*Sjednotí se Francie v jeden stát?
Co teď učiní pyšné Nizozemí,
Když mnohé pevnosti jsou popleněny?
Mohou na oranžový strom spoléhat?¹⁶⁸*

¹⁶⁵ SIDNEY, Philip. *Astrofel a Stella*, s. 43.

¹⁶⁶ DUNCAN-JONES, Katherine (ed.). *Sir Philip Sidney, courtier poet*, s. 65.

¹⁶⁷ SIDNEY, Philip. *Astrofel a Stella*, s. 36.

¹⁶⁸ Tamtéž, s. 36.

Oranžový strom pak odkazuje právě na Williama Oranžského. V sonetu 83, nazvaném pro špačka Filipa pak Sidney otevřeně vystupuje proti nenáviděným Španělům a konkrétně se obrací na Filipa II., kterému tímto vyhrožuje:

A proto kloveš do růžových rtíků,

Abys nektar lásky vysál snáz?

*Zmiz Filipe, nebo ti srazím vaz!*¹⁶⁹

Sidney je velice precizní. Slovo láska se objeví v *Astrofelovi a Stelle* přesně sto osmkrát odpovídající sto osmi sonetům. Slova láska nebo milovat se v českém překladu objevují ve stejném počtu.¹⁷⁰ Nejčastěji se pak slovo láska objevuje v sonetu 62, kde je možné je nalézt hned devětkrát.¹⁷¹ Astrophelova identita je vždy křehká. Zajímavé je, že Astrophel a Stella se v sonetech setkají pouze třikrát.¹⁷² Sidneyho dílo působí spíše jako sexuální než politická frustrace. Jeho síla byla i v umění mlčet a obecně schovat svůj hlas v situacích, kdy se jednalo o nejlepší možnou volbu. V tomto díle se však rozhodl k pravému opaku.¹⁷³

Zajímavé je i srovnání tezí představených v *Obraně poezie* v kontrastu s *Astrofelem a Stellou*. Zatímco poezie, kterou Sidney bránil, byla hrdinská, jeho vlastní byla milostnou, napsanou z vlastní zkušenosti. Právě v tomto díle se projevuje dříve zmíněná inspirace Sidneyho tvorby ženskými vzory. Astrofel v tomto díle přiznává, že je obdivovatelem žen a jejich blízkou společností si nadmíru užívá.¹⁷⁴ Sidney používal ve fikci sám sebe jako Astrofela a Philisida. Tyto postavy nám tedy dávají možnost přiblížit se Sidneymu v jeho textu.¹⁷⁵

¹⁶⁹ SIDNEY, Philip. *Astrofel a Stella*, s. 89.

¹⁷⁰ DUNCAN-JONES, Katherine (ed.). *Sir Philip Sidney, courtier poet*, s. 231, 232.

¹⁷¹ SIDNEY, Philip. *Astrofel a Stella*, s. 68.

¹⁷² ALEXANDER, Gavin. *Writing after Sidney : The Literary Response to Sir Philip Sidney 1586-1640*, s. 17, 21.

¹⁷³ DUNCAN-JONES, Katherine (ed.). *Sir Philip Sidney, courtier poet*, s. 238, 239.

¹⁷⁴ Tamtéž, s. 20, 223.

¹⁷⁵ ALEXANDER, Gavin. *Writing after Sidney: The Literary response to Sir Philip Sidney*, s. 74.

4 Mary Sidney

Tato část bude zaměřena na osobu Mary Sidney jako hlavního dědice Sidneyho literární tvorby. Soustředit se budu především na její překladatelskou činnost a dokončení Sidneyho *Arcadie* a *Žalmů*.

4.1 Život a manželství

Mary Sidney Herbert, později hraběnka z Pembroku, která se jako jediná ze čtyř dcer v rodině dožila dospělosti, se narodila 27. 10. 1561 v Tickenhallu a byla tedy o sedm let mladší než její bratr. Všichni synové v rodině byli vyučováni ve Shrewsbury, ale studium dívek probíhalo na rozdíl od mužských potomků prostřednictvím domácí výuky. Mary Sidney mluvila italsky, francouzsky a latinsky a pravděpodobně do určité míry znala i řečtinu a hebrejštinu. Od svých čtrnácti let trávila značnou část svého času u královského dvora, kde získala mnoho společenských i politických zkušeností.¹⁷⁶

Významným milníkem v jejím životě se stalo její manželství s Williamem Herbertem. William Herbert, druhý hrabě z Pembroku byl zámožným mužem, vlastnícím množství pozemků v Anglii i Walesu. Mary Sidney tak uzavřela nejúspěšnější manželství ze svých sourozenců. Herbertovi bylo v době sňatku čtyřicet pět let, Mary Sidney pouze patnáct. Philip Sidney se v době, kdy bylo manželství uzavřeno, stále nacházel na kontinentu a svatby se tedy nezúčastnil. Herbert byl dříve již dvakrát ženatý, ovšem bez jakéhokoliv potomstva. Manželskému páru se narodily celkem čtyři děti. Jejich syn William jako první 8. 4. 1580. Dalšími potomky byly Katherine (1580), Anne (1583) a Philip (1584). Katherine zemřela v roce 1584, jen několik hodin před narozením Philipa.¹⁷⁷ Její manželství značně posílilo rodinnou prestiž. I přes svůj

¹⁷⁶ Introduction. In: HANNAY - Margaret P., KINNAMON - Noel J., BRENNAN, Michael G. *Selected works of Mary Sidney Herbert, Countess of Pembroke*, s. 2, 5-7.

¹⁷⁷ Tamtéž, s. 8, 9.

nový titul hraběnky z Pembroku si však udržela identitu jako Sidney.¹⁷⁸ Mary Sidney v posledním průvodu zesnulého bratra reprezentoval právě její manžel.¹⁷⁹

Rodina byla dobře známa pro svůj patronát jak literárních autorů, tak i vědců. Významné rodinné sídlo, kde mimo jiné vznikla i Sidneyho *Arcadie*, se nacházelo ve Wiltonu. V 90. letech 16. století bylo Mary Sidney věnováno značné množství děl a stejně tak i jejímu bratru Robertovi, který žil v Penshurstu.¹⁸⁰ Mary Sidney byla patronkou především těch, kteří stejně jako ona uctívali Sidneyho památku. Mezi tyto autory patří například Edmund Spenser nebo Thomas Moffet.¹⁸¹ Po smrti jejího bratra se literární potomci Sidneyho nejdříve obraceli na jeho mužské příbuzné a blízké přátele, byla to však právě Mary Sidney, která se stala hlavním dědicem jeho díla a postarala se nejen o zachování památky svého bratra, ale současně po smrti obou svých rodičů uctila celou svou rodinu.¹⁸²

Po smrti jejího manžela v roce 1601 neexistují žádná dochovaná díla kromě její korespondence. Po smrti královny Alžběty pak Mary Sidney ztrácí značnou část svého společenského vlivu a roli patrona taktéž přebírají jiní. Mary Sidney zemřela 25. 9. 1621. Její pohřeb proběhl na stejném místě jako jejího bratra, tedy v St Paul's Cathedral, její hrob je však vedle Williama Herberta v Salisbury Cathedral. Mary Sidney byla první anglickou ženou, která dosáhla uznání díky své básnické tvorbě.¹⁸³

¹⁷⁸ Mary (Sidney) Herbert, Countess of Pembroke. In: GREENBLATT, Stephen (ed.). *The Norton Anthology of English Literature*, s. 993.

¹⁷⁹ Introduction. In: HANNAY - Margaret P., KINNAMON - Noel J., BRENNAN, Michael G. *Selected works of Mary Sidney Herbert, Countess of Pembroke*, s. 10.

¹⁸⁰ Mary (Sidney) Herbert, Countess of Pembroke. In: GREENBLATT, Stephen (ed.). *The Norton Anthology of English Literature*, s. 993.

¹⁸¹ Introduction. In: HANNAY - Margaret P., KINNAMON - Noel J., BRENNAN, Michael G. *Selected works of Mary Sidney Herbert, Countess of Pembroke*, s. 11.

¹⁸² ALEXANDER, Gavin. *Writing after Sidney: The Literary response to Sir Philip Sidney*, s. 81.

¹⁸³ Introduction. In: HANNAY - Margaret P., KINNAMON - Noel J., BRENNAN, Michael G. *Selected works of Mary Sidney Herbert, Countess of Pembroke*, s. 18, 20, 21.

4.2 Literární tvorba, vydání Sidneyho děl a překladatelská činnost

Mary Sidney se po smrti svého bratra stala hlavním dědicem jak jeho literární práce, tak i příjmení Sidney.¹⁸⁴ Na rozdíl od svého bratra, který se uznání za svá díla dočkal až po své smrti, byla Mary Sidney jako autorka dobře známá již během svého života. Její úspěch je o to pozoruhodnější, že k němu došlo v době, kdy byla tvorba ženských spisovatelek spíše vzácností. Jednalo se především o pět faktorů, které pomohly Mary Sidney překonat to, že pro ženské autorky bylo publikování komplikované. Těmi byly její společenská poezie, vysoká úroveň vzdělání, prosazení se jako vzor pro budoucí ženské autorky, umění propagovat sama sebe a především její práce na dokončení Sidneyho díla. K rozšíření jejich prací přispěla nejvíce právě skutečnost, že o dílo Philipa Sidneyho byl díky kultu jeho osobnosti značný zájem. Všechna její díla vznikla v období dvanácti let a její literární činnost skončila krátce po smrti Williama Herberta v roce 1601.¹⁸⁵ Mary Sidney měla výjimečnou schopnost prosadit se v prostředí dominovaném muži díky svému literárnímu umu a společenským schopnostem.¹⁸⁶ Nejvýraznějším milníkem její literární tvorby se stalo období mezi roky 1590-1593 a to ve třech různých ohledech. Prvním byla editace Sidneyho *Arcadie*, druhým dokončení jeho *Žalmů* a třetím její vlastní překlady Mornaye a Garniera.¹⁸⁷

Již během Sidneyho života byla podpora Mary Sidney pro jeho tvorbu zásadní. Její vliv je patrný i v samotné *Arcadii*. Byla právě ona, která mu poskytla místo a čas k tvorbě ve Wiltonu. Sidney se jí odvděčil tím, že své rozsáhlé dílo pojmenoval *The Countess of Pembroke's Arcadia*. Je pravděpodobné, že by Mary Sidney bez vzoru svého bratra nebrala vlastní literární tvorbu příliš seriózně. Zkompletování jeho díla se však stalo jejím hlavním úkolem. Sidneyho tvorba během jeho života kolovala jen v rukopisné podobě. Mary Sidney pak záměrně i během revidování jeho díla

¹⁸⁴ Mary (Sidney) Herbert, Countess of Pembroke. In: GREENBLATT, Stephen (ed.). *The Norton Anthology of English Literature*, s. 993.

¹⁸⁵ Introduction. In: HANNAY - Margaret P., KINNAMON - Noel J., BRENNAN, Michael G. *Selected works of Mary Sidney Herbert, Countess of Pembroke*, s. 1, 11.

¹⁸⁶ DUNCAN-JONES, Katherine (ed.). *Sir Philip Sidney, courtier poet*, s. 4.

¹⁸⁷ ALEXANDER, Gavin. *Writing after Sidney: The Literary response to Sir Philip Sidney*, s. 84.

ponechala některé texty pouze v rukopisech a pečlivě vybírala, které se dostanou do tisku.¹⁸⁸

V roce 1591 se objevila v tisku neautorizovaná a nedokonalá verze *Astrofila a Stelly* z neúplného rukopisu. Mary Sidney se právě v této době rozhodla, že se do tisku od této chvíle musí dostat pouze kompletní a editovaná Sidneyho díla. První prací, která spatřila světlo světa, byla *Arcadie*. Jejím pomocníkem při práci byl Hugh Sanford.¹⁸⁹ Text vyprodukovaný Mary Sidney v roce 1593 pak Sidneyem neukončené *Arcadii* dává i závěr.¹⁹⁰ *Arcadie*, byla napsána podle slov jejího bratra, na její požadavek. *Arcadie* vydaná Mary Sidney, byla tedy nyní jak napsána pro ni, tak do stejné míry i jí samotnou. Skutečnost, že práce byla vydána někým s příjmením Sidney, zájmu o toto dílo jen přispěla. Historické zdroje napovídají, že Mary Sidney napsala další díla, která však nepřežila.¹⁹¹ Pravděpodobně byly zničeny při požáru jejího sídla ve Wiltonu v polovině 17. století.¹⁹²

Dílo Mary Sidney se vyznačuje i její překladatelskou činností. Překlady byly u ženských autorek nejčastějším způsobem jak se literárně realizovat. Mary Sidney přeložila dílo Roberta Garniera s názvem *Antonius a Discourse of Life and Death* od Phillipa de Mornay.¹⁹³ Texty ženských autorek v tomto období typicky kolovaly pouze rukopisné podobě. Mary Sidney je však v tomto ohledu výjimkou. Své jméno vložila na titulní stranu svých překladů Mornaye i Garniera.¹⁹⁴ Mimo těchto děl přeložila i Petrarchův *Triumph of Death*.¹⁹⁵ Mary Sidney byla ve svých překladech inovativní, Garnierovo dílo bylo například přeloženo v blankversu. Její překlady byly velice úspěšné a *Antonius* byl znovu vydán roku 1595 pod názvem *The Tragedy of Anthony* a dílo později ovlivnilo i samotného Shakespeara a jeho divadelní hru *Anthony and*

¹⁸⁸ ALEXANDER, Gavin. *Writing affter Sidney: The Literary response to Sir Philip Sidney*, s. 81, 82.

¹⁸⁹ Introduction. In: HANNAY - Margaret P., KINNAMON - Noel J., BRENNAN, Michael G. *Selected works of Mary Sidney Herbert, Countess of Pembroke*, s. 27, 28.

¹⁹⁰ ALEXANDER, Gavin. *Writing affter Sidney: The Literary response to Sir Philip Sidney*, s. 89.

¹⁹¹ Introduction. In: HANNAY - Margaret P., KINNAMON - Noel J., BRENNAN, Michael G. *Selected works of Mary Sidney Herbert, Countess of Pembroke*, s. 12, 28, 36.

¹⁹² ALEXANDER, Gavin. *Writing affter Sidney: The Literary response to Sir Philip Sidney*, s. 89.

¹⁹³ Mary (Sidney) Herbert, Countess of Pembroke. In: GREENBLATT, Stephen (ed.). *The Norton Anthology of English Literature*, s. 993.

¹⁹⁴ Introduction. In: LAMB, Mary Ellen (ed.) Mary Wroth. *The Countess of Montgomery's Urania*, s. 6.

¹⁹⁵ ALEXANDER, Gavin. *Writing affter Sidney: The Literary response to Sir Philip Sidney*, s. 97.

Cleopatra. Velice oblíbený byl i překlad *A Discourse of Life and Death*, který se do tisku dostal hned několikrát.¹⁹⁶

Překlady děl věnujících se tématice smrti a vyrovnáním se se ztrátou se staly logicky po smrti bratra a obou rodičů jedním z ústředních prvků její tvorby. Překlad Mornayovo *The Discourse of Life and Death* je zřejmou reakcí na smrt jejího bratra. Podle Mary Sidney se máme naučit jak zemřít, více než jak žít a také jak se na smrt řádně připravit. Stejně tak i překlad *Antonia* souvisí s přípravou na smrt. Petrarchův *Triumph of Death* pro změnu obsahuje dialogy mezi živými a mrtvými. Samotné dílo Mary Sidney je pak dialogem se zesnulým Sidneyem a snahou o to se mu znovu co nejvíce přiblížit. Koncept vyrovnání se se smrtí je tedy ústředním úkolem jejího díla. Je jistým paradoxem, že to byla právě díla o smrti, která vnukla Mary Sidney její básnický život.¹⁹⁷

Její překlady byly vytištěny společně roku 1592 a první verze *Arcadie* editovaná Mary Sidney se do tisku dostala o rok později. *Obrana poezie* pak pod jejím dohledem vyšla roku 1595. V roce 1598 pak vyšlo i souborné Sidneyho dílo obsahující *Arcadii*, *Certain Sonnets*, *Obranu poezie* a soubor sonetů *Astrofel a Stella*. Jediné Sidneyho *Žalmy* se do tisku nikdy nedostaly. Literární tvorbu Mary Sidney lze vnímat na několika úrovních, ale především jako práci, která splácí dluh jejímu bratrovi a stejně tak i kompletuje jeho dílo. Podle jejího názoru sice nikdo nemůže jeho dílo adekvátně dokončit, ona se však tomuto úkolu dokáže nejlépe přiblížit. Být nejbliže Sidneymu pro ni znamenalo sloučit do jednoho komplexního souboru jak prvky jeho práce, tak i její vlastní tvorby. I přesto, že zpívá Sidneyho labutí píseň, nedokáže se se Sidneyem řádně rozloučit, možná pak záměrně. Sidney rámcuje celé její dílo, je jeho počátkem i koncem.¹⁹⁸ Kromě kompletování díla svého bratra napsala také dvě básně pro královnu Alžbětu. Tyto básně nejspíše vznikly v roce 1599, v době, kdy byl její manžel vážně nemocný. Svá díla tvořila tak, aby byla v hranicích klasické tvorby ženských autorek, ale současně svou prací tyto hranice rozšiřovala. Ženské autorky

¹⁹⁶ Introduction. In: HANNAY - Margaret P., KINNAMON - Noel J., BRENNAN, Michael G. *Selected works of Mary Sidney Herbert, Countess of Pembroke*, s. 29.

¹⁹⁷ ALEXANDER, Gavin. *Writing after Sidney: The Literary response to Sir Philip Sidney*, s. 102, 103, 121.

¹⁹⁸ Tamtéž, s. 84, 85, 109, 125-127.

často věnovali svá díla jiným ženám a Mary Sidney bylo věnováno značné množství takových textů. Mary Sidney sice modelovala svá díla na Sidneyho vzoru, ale nechala se inspirovat například i Spenserem.¹⁹⁹ Informace o vztahu mezi Mary Sidney a Philipem Sidneyem jsou a pravděpodobně navždy zůstanou neúplné. Kompletní korespondence mezi oběma sourozenci není k dispozici, Mary Sidney ji nikdy nezveřejnila.²⁰⁰

4.2.1 Dokončení Žalmů

Další ze Sidneyho prací, o jejichž dokončení se Mary Sidney postarala, jsou biblické *Žalmy*. Největšího uznání se Mary Sidney dnes dostává právě díky tomuto dílu.²⁰¹ Dokončila 107 ze 150 Sidneyho žalmů.²⁰² *Žalmy* 1-43 byly zpracovány Sidneyem, ty s číslem 44-150 pak Mary Sidney. *Žalmy* byly velice oblíbeným žánrem v tomto období.²⁰³ Mary Sidney dala žalmům soudobou anglickou formu. Dílo kolovalo pouze v rukopisné podobě.²⁰⁴ *Žalmy* byly pravděpodobně Sidneyho posledním literárním dílem. *Žalmy* obecně svědčí více soukromému čtení. Práce je určena spíše mrtvým než živým.²⁰⁵

V *Žalmech* Mary Sidney promlouvá jak svým vlastním hlasem, tak i Sidneyho. Z dvanácti přeživších rukopisů *Žalmů* jsou však jen tři věnovány přímo Mary Sidney, ostatní jejímu bratrovi.²⁰⁶ Staly se také modelem, ze kterého v budoucnu vycházeli mnozí autoři 17. století. Kdokoliv kdo *Žalmy* četl, byl členem velmi malé společnosti.

¹⁹⁹ Introduction. In: HANNAY - Margaret P., KINNAMON - Noel J., BRENNAN, Michael G. *Selected works of Mary Sidney Herbert, Countess of Pembroke*, s. 14, 16, 17.

²⁰⁰ DUNCAN-JONES, Katherine (ed.). *Sir Philip Sidney, courtier poet*, s. 18.

²⁰¹ Tamtéž, s. 31.

²⁰² Mary (Sidney) Herbert, Countess of Pembroke. In: GREENBLATT, Stephen (ed.). *The Norton Anthology of English Literature*, s. 994.

²⁰³ Introduction. In: HANNAY - Margaret P., KINNAMON - Noel J., BRENNAN, Michael G. *Selected works of Mary Sidney Herbert, Countess of Pembroke*, s. 16.

²⁰⁴ Mary (Sidney) Herbert, Countess of Pembroke. In: GREENBLATT, Stephen (ed.). *The Norton Anthology of English Literature*, s. 994.

²⁰⁵ ALEXANDER, Gavin. *Writing after Sidney: The Literary response to Sir Philip Sidney*, s. 85, 95, 108.

²⁰⁶ Tamtéž, s. 85, 108.

Dílo nikdy nekolovalo v širokém okruhu a nebylo vytištěno. Její práce na *Žalmech*, která začala již na konci 80. let, byla pravděpodobně ukončena okolo roku 1594.²⁰⁷ Jednotlivé žalmy jsou metricky velmi odlišné. Objevuje se značné množství různých forem v jejich zpracování.²⁰⁸ Hlavním problémem *Žalmů* je, že nikdo je nedokáže dokončit, tak jako by mohl Sidney.²⁰⁹ *Žalmy* jako celek byly poprvé vytištěny až v roce 1963.²¹⁰

Jediným dalším dílem Mary Sidney, které se během jejího života dostala do tisku je *A Dialogue between Two Shepherds, Thenot and Piers, in Praise of Astrea*. Dílo bylo napsáno pro královnu Alžbětu. Úctu svému bratrovi poté vzdala v básni *To the Angel Spirit of the Most Excellent Sir Philip Sidney*. V básni oslavuje Sidneyho jako básníka, ne jako vojáka, jak byl často interpretován ostatními. Právě v této básni také věnuje dokončené *Žalmy* svému bratrovi. Svou práci na jeho díle označuje jako výsledek lásky ke svému mrtvému sourozenci. Mary Sidney věří, že její bratr je v nebi a je tam oslavován.²¹¹

Skutečnost, že Mary Sidney byla dědicem Sidneyho díla, však vždy neznamenal stoprocentní kopírování podle jeho vzoru. V mnoha ohledech se její práce na Sidneyho díle od jeho vlastního stylu odlišuje a Mary Sidney mu tím propůjčuje mu svůj vlastní hlas. Například žalm 100 je napsán po Spenserovském vzoru. Mary Sidney přijímá Sidneyho příklad, ale v detailech se od něj odlišuje.²¹² Podle jejích slov každý kdo není slepý, vidí pravou hodnotu jejího bratra.²¹³

²⁰⁷ Introduction. In: HANNAY - Margaret P., KINNAMON - Noel J., BRENNAN, Michael G. *Selected works of Mary Sidney Herbert, Countess of Pembroke*, s. 26, 32, 34.

²⁰⁸ ALEXANDER, Gavin. *Writing after Sidney: The Literary response to Sir Philip Sidney*, s. 111.

²⁰⁹ Introduction. In: HANNAY - Margaret P., KINNAMON - Noel J., BRENNAN, Michael G. *Selected works of Mary Sidney Herbert, Countess of Pembroke*, s. 22.

²¹⁰ DRABBLE, Margaret (ed.). *The Oxford Companion to English Literature*, s. 776.

²¹¹ HANNAY, Margaret P., KINNAMON, Noel J., BRENNAN, Michael G. *Selected works of Mary Sidney Herbert, Countess of Pembroke*, s. 20, 30, 164, 165.

²¹² ALEXANDER, Gavin. *Writing after Sidney: The Literary response to Sir Philip Sidney*, s. 118, 119, 122.

²¹³ Introduction. In: HANNAY - Margaret P., KINNAMON - Noel J., BRENNAN, Michael G. *Selected works of Mary Sidney Herbert, Countess of Pembroke*, s. 23.

5 Edmund Spenser

Další osobností ze Sidneyho intelektuálního okruhu je Edmund Spenser. Úsek práce věnovaný Spenserovi bude zaměřen na Spenserovu společenskou i literární činnost. Zaměřím se především na díla *The Faerie Queene* a *The Shepherds Calender*, v nichž se budu zabývat zejména Spenserovou verzí anglického jazyka a jeho vlivem na národní poezii a poetiku.

5.1 Život

Edmund Spenser se narodil pravděpodobně roku 1552 v Londýně.²¹⁴ Spenser byl podobně jako Sidney literárně i společensky činnou osobností. Výrazný rozdíl je ovšem v rodinném zázemí obou autorů.²¹⁵ Spenser se na rozdíl od valné většiny soudobých autorů nenarodil do vznešené či zámožné rodiny. O to více lze však jeho úspěch považovat za úctyhodný. Spenser se stal jedním z nejvýznamnějších básníků své éry, čehož dosáhl i přes finanční zábrany. Stejně tak se mu dostalo i kvalitního vzdělání. Studoval jak na Oxfordu, tak i na Cambridge. Právě na Cambridge se seznámil se svým blízkým přítelem Gabrielem Harveyem, další z velkých osobností alžbětinského období. Poprvé se jeho sen o království anglického jazyka objevuje právě v dopise Harveymu z roku 1580. Spenser byl v průběhu 70. let Leicesterovým sekretářem. Nejspíše během této doby se seznámil s Philipem Sidneyem a Edwardem Dyerem. Spenser byl během svého života ovlivněn puritánskými intelektuály, především pak během svých studií, ale přesto zůstal po celý svůj život protestantem. Tato skutečnost připomíná Sidneyho, který měl i přes své protestantské ideály blízko

²¹⁴ Edmund Spenser. In: GREENBLATT, Stephen (ed.). *The Norton Anthology of English Literature*, s. 705.

²¹⁵ KASTNEROVÁ, Martina. *Profesionalizace literární kultury : alžbětinská poetika jako součást komplexu renesančního vědění*, s. 57.

katolickému intelektuálnímu prostředí.²¹⁶ Dalším aspektem Spenserova díla je otázka anglického národa a společnosti. Spenser usiluje o vytvoření království anglického jazyka po vzoru antického Řecka. Anglie byla impériem bez struktury a Spenser se snažil tuto situaci změnit. Přesto, že se do značné míry postaral o rozvoj anglické národní identity, nebyl to pouze Spenser, ale i celá generace autorů, která usilovala o stejný cíl. Anglická společnost podle Spensera měla za úkol se identifikovat po vzoru královny a vytvořit jednotnou kulturu společnosti. Tento rozvoj anglické společnosti spočíval nejen v její schopnosti se jednotně identifikovat, ale současně i ve vytvoření jednotných zákonů a náboženské struktury.²¹⁷

Roku 1580 Spenser získal významnou pozici v Irsku, kde později strávil většinu své kariéry. Na počátku 90. let byl Spenser vdovcem a svou druhou ženu Elizabeth Boyle si vzal během roku 1594. O rok později vydal *Amoretii* a *Epithalamion*, které jí věnoval. Tato díla jsou Spenserovou reflexí jeho zkušeností u dvora, stejně tak jako jeho druhého manželství. Obě díla mají pozitivní podtext oslavující šťastnou lásku, což bylo pro sonety v této době značně netypické. Ve svém díle zobrazuje i krásy irské krajiny a kultury. Mezi taková díla patří například *View of the Present State of Ireland*. Za své zásluhy později získal rozsáhlé panství v Munsteru. V roce 1598 došlo na tomto místě k povstání. Spenser a jeho žena dokázali uprchnout, ale při požáru rodinné rezidence pravděpodobně zemřelo jejich malé dítě. Sám Spenser zemřel ve Westminsteru 13. 1. 1599. a byl pohřben v blízkosti svého oblíbeného Chaucera.²¹⁸

5.2 Spenserova literární tvorba

V roce 1590 vyšly první tři knihy *The Faerie Queene*. Toto dílo zaujalo samotnou královnu, která se stala jeho patronem. Krátce poté vydal Spenser soubor básní *Complaints* a další pastýřské dílo *Colin Clouts Come Home Againe* (1595). Soubor všech šesti knih *The Faerie Queene* vyšel v roce 1596 s drobnými změnami v první a

²¹⁶ Edmund Spenser. In: GREENBLATT, Stephen (ed.). *The Norton Anthology of English Literature*, s. 705, 706.

²¹⁷ HELGERSON, Richard. *Forms of Nationhood : The Elizabethan Writings of England*, s. 6, 8.

²¹⁸ GREENBLATT, Stephen (ed.). *The Norton Anthology of English Literature*, s. 706, 707, 902.

třetí knize. Spenser inspiroval i řadu autorů během následujících století. Mezi ně patří například Shelley, Byron nebo Keats.²¹⁹

Hlavním rozdílem mezi Spenserem a Sidneyem byla skutečnost, že Sidney nikdy nestál o publikování svých děl, ale Spenser naopak vybudoval svou společenskou pozici právě na literární tvorbě.²²⁰ Spenser oslavuje anglický národ a jeho kulturu, ale současně usiluje o její zdokonalení.²²¹ V době kdy Spenser začal psát svá díla, byla struktura anglické poezie na velice nízké úrovni a čerpala svou inspiraci z lépe ustanovených disciplín a literatury jiných národů. Spenser chce království svého jazyka pro Angličany, tak jak jej měli Řekové.²²²

Sidney ve své *Obraně poezie* kritizuje Spenserův zastaralý jazyk. Užití archaického jazyka po Chaucerově vzoru však bylo Spenserovým záměrem. Jeho dílo bylo i díky tomuto důvodu vždy tištěno v jeho originální podobě.²²³ Již v 18. století bylo Spenserovo dílo vnímáno v kontextu jeho zastaralého jazyka a ne soudobé tvorby. Jeho práce reprezentuje romanci a rytířství. Je tedy blíže středověké tvorbě než svým současníkům. Spenserova hlavní síla byla v protestantské poezii určené vznešenému publiku.²²⁴

Spenserova rozsáhlá báseň *The Faerie Queene* byla vytištěna v letech 1590 a 1596. *The Faerie Queene* je jednou z nejúspěšnějších prací anglické hrdinské poezie 16. století. Dílo v sobě kombinuje mnoho různých oborů včetně romance, komedie a filosofie. Využití různých oborů bylo typické pro anglické básníky.²²⁵ Spenser vzdává svým dílem hold královně především v tomto díle a označuje ji za panenskou královnu

²¹⁹ Edmund Spenser. In: GREENBLATT, Stephen (ed.). *The Norton Anthology of English Literature*, s. 706, 707.

²²⁰ KASTNEROVÁ, Martina. *Profesionalizace literární kultury : alžbětinská poetika jako součást komplexu renesančního vědění*, s. 59.

²²¹ Edmund Spenser. In: GREENBLATT, Stephen (ed.). *The Norton Anthology of English Literature*, s. 706.

²²² HELGERSON, Richard. *Forms of Nationhood : The Elizabethan Writings of England*, s. 24, 25.

²²³ Edmund Spenser. In: GREENBLATT, Stephen (ed.). *The Norton Anthology of English Literature*, s. 706.

²²⁴ HELGERSON, Richard. *Forms of Nationhood : The Elizabethan Writings of England*, s. 41, 53.

²²⁵ Introduction. In: GREENBLATT, Stephen (ed.). *The Norton Anthology of English Literature*, s. 491, 506.

provdanou za svou vlast.²²⁶ Právě *The Faerie Queene* ukazuje zásadní rozdíl mezi Sidneyho a Spenserovou tvorbou. Zatímco Spenserovo dílo je otevřenou chválou královny a Anglie a určené od počátku k tisku, Sidney je naopak autorem, jehož hlas zůstává až do jeho smrti ukrytý.²²⁷ Spenser oslavuje Alžbětu a posiluje tak její kult.²²⁸ Je nutno poznamenat, že Spenserova tvorba je na rozdíl od Sidneyho jen poezií. *The Faerie Queene* je epickou básní zabývající se postavou krále Artuše, který se vydává hledat královnu víl. Dvanáct částí je věnováno dvanácti ctnostem.²²⁹

V díle se objevuje množství paralel se skutečnými událostmi Spenserovi doby. Mezi ně patří například vztah mezi Anglií a Irskem, osoba královny Alžběty i její sestry Marie, válka se Španělskem nebo anglická reformace. Tyto paralely musely být čtenářům v jeho době zřejmé. Stejně jako Vergilius přechází od pastýřské poezie k poezii epické. Díla zakládající na Vergiliově vzoru vznikaly již dříve například v Itálii nebo Portugalsku. Spenser spojuje středověkou tradici a soudobou tvorbu. Jeho dílo pracuje na několika úrovních. Spenser se snaží nalézt nejvznešenější lidské hodnoty a v jeho díle se na rozdíl od toho Sidneyho objevuje množství magických postav a je plné záhadného. Spenser se dále zabývá tematikou dobra a zla, stejně tak jako tím, jak je možné nalézt pravou krásu. Celé dílo je napsáno Spenserovou strofou. Kniha je oslavou hrdinství a současně i neustálého lidského boje se zlem.²³⁰ Ve Spenserově korespondenci s Harveyem je možné nalézt hlavní vzory, které inspirovaly Spenserovu *The Faerie Queene*. Těmi jsou jeho zkušenosti získané časem stráveným u dvora, vliv Leicestera, a soudobí básníci jakými jsou Sidney, Harvey nebo Greville.²³¹

Spenser se snaží vyučovat příkladem, ne za pomoci předem určených pravidel. Stejně myšlenky je možné vidět i v Sidneyho *Obraně poezie*. Podobně jako Sidney je Spenser negativně vyhraněn vůči otrockému vyučování. Stejně jako Sidney pak usiluje o

²²⁶ KASTNEROVÁ, Martina. *Profesionalizace literární kultury : alžbětinská poetika jako součást komplexu renesančního vědění*, s. 59.

²²⁷ DUNCAN-JONES, Katherine (ed.). *Sir Philip Sidney, courtier poet*, s. 17.

²²⁸ HELGERSON, Richard. *Forms of Nationhood : The Elizabethan Writings of England*, s. 55.

²²⁹ KASTNEROVÁ, Martina. *Profesionalizace literární kultury : alžbětinská poetika jako součást komplexu renesančního vědění*, s. 59, 60.

²³⁰ Edmund Spenser. In: GREENBLATT, Stephen (ed.). *The Norton Anthology of English Literature*, s. 714-716.

²³¹ HELGERSON, Richard. *Forms of Nationhood : The Elizabethan Writings of England*, s. 14, 15.

vhodnou morální výchovu, která plní podstatnou společenskou funkci.²³² Spenserův jazyk mu taktéž dovolil zabývat se skrytě tématy soudobé společnosti, jakými byla například Alžbětina negativní politika vůči puritánům.²³³

Spenserův *The Shepherds Calender* vyšel roku 1579 a byl věnován Sidneymu.²³⁴ Dílo spadá do žánru pastýřské poezie. Ta se vyznačuje tím, že je situována mezi pastýři a zdárně v sobě spojuje jinak neslučitelná témata. Ve Spenserově díle například spojuje idylický svět s tím politickým. Příkladem vzoru pastýřské poezie jsou například Vegiliovi *Eclogues*.²³⁵ *The Shepherds Calender* je stejně jako *The Faerie Queene* rozdělen do dvanácti částí a taktéž se zabývá poetikou. Stejně jako Sidney zde Spenser ukazuje božský původ poezie.²³⁶ Spenser užívá zastaralý jazyk, čímž vzdává hold svému oblíbenému Chaucerovi. Právě za toto užití archaického jazyka jej Sidney kritizuje. Dílo se později i od Bena Johnsona dostalo značné kritiky. Spenser ve svém díle *The Shepherdes Calender* následuje prvky, které byly typické již v antickém Římě. V díle také experimentuje s různými způsoby užití jazyka.²³⁷

Spenser byl obdivovatelem královny Alžběty. Hlavním argumentem ve prospěch královny je podle Spensera víra, že ctnost vyskytující se ve vznešené pokrevní linii je dědičná.²³⁸ Alžběta, Sidney a Spenser byly osobnosti, ke kterým se vzhlíželo i v jakobinském období, kdy stále probíhala nostalgie po vládě Alžběty.²³⁹ Spenser uznává anglickou historii a věří v její světlou budoucnost.²⁴⁰ Na druhou stranu se však jeho práce vymyká soudobých tendencím vytvořit moderní anglický stát.²⁴¹ Dvanáct částí *The Shepherdes Calender* je pojmenováno podle měsíců v roce. Poezií a úkolem

²³² KASTNEROVÁ, Martina. *Profesionalizace literární kultury : alžbětinská poetika jako součást komplexu renesančního vědění*, s. 60, 61.

²³³ Edmund Spenser. In: GREENBLATT, Stephen (ed.). *The Norton Anthology of English Literature*, s. 708.

²³⁴ Tamtéž, s. 706.

²³⁵ Tamtéž, s. A69.

²³⁶ KASTNEROVÁ, Martina. *Profesionalizace literární kultury : alžbětinská poetika jako součást komplexu renesančního vědění*, s. 61.

²³⁷ Edmund Spenser. In: GREENBLATT, Stephen (ed.). *The Norton Anthology of English Literature*, s. 706, 708.

²³⁸ HELGERSON, Richard. *Forms of Nationhood : The Elizabethan Writings of England*, s. 57.

²³⁹ DUNCAN-JONES, Katherine (ed.). *Sir Philip Sidney, courtier poet*, s. 129.

²⁴⁰ Edmund Spenser. In: GREENBLATT, Stephen (ed.). *The Norton Anthology of English Literature*, s. 715.

²⁴¹ HELGERSON, Richard. *Forms of Nationhood : The Elizabethan Writings of England*, s. 58.

básníků se Spenser zabývá v části nazvané Říjen. Spenser i v tomto díle vyzdvihuje vhodné morální kvality.²⁴² Sidney a Spenser mají bezesporu značnou zásluhu na vývoji anglické poezie. Zasloužili se především o metrický rozvoj poezie a vyznačovali se jako její pastýři.²⁴³ Spenser věnoval svůj *The Shepheardes Calender* Sidneymu. Stejný obdiv poté věnoval i Mary Sidney, pro kterou napsal *The Ruines of Time*, dílo vzdávající hold všem mrtvým příslušníkům rodiny Sidney.²⁴⁴ Stejně tak jako Sidney byl pro inspiraci pozdějších autorů podstatný i Spenser, jehož styl byl často napodobován. Spenser Sidneyho opravdu znal, ne jako ostatní, kteří pro něj truchlili.²⁴⁵

²⁴² Edmund Spenser. In: GREENBLATT, Stephen (ed.). *The Norton Anthology of English Literature*, s. 708, 714.

²⁴³ HELGERSON, Richard. *Forms of Nationhood : The Elizabethan Writings of England*, s. 26, 31-33.

²⁴⁴ Introduction. In: HANNAY - Margaret P., KINNAMON - Noel J., BRENNAN, Michael G. *Selected works of Mary Sidney Herbert, Countess of Pembroke*, s. 11.

²⁴⁵ DUNCAN-JONES, Katherine (ed.). *Sir Philip Sidney, courtier poet*, s. 65, 71.

6 Mary Wroth

Mezi další generaci autorů, kteří následovali Sidneyho vzor, patří Mary Wroth, dcera Roberta Sidneyho. V části věnované Mary Wroth se budu zabývat její prací, jako dílem první ženské anglické autorky romance *The Countess of Montgomery's Urania* a souboru sonetů *Pamphilia to Amphilanthus*.

6.1 Život a manželství

Sidneyho odkaz neskončil jen u jeho nejbližších přátel a rodiny, ale přesunul i na další generaci v rodině prostřednictvím Mary Wroth.²⁴⁶ Mary Wroth byla narozena jako Mary Sidney okolo roku 1587 a byla nejstarší dcerou Robert Sidneyho. Je považována za nejvýznamnější ženskou autorku jakobínské éry a současně za jednu z nejvíce inovativních. Rodinné sídlo Roberta Sidneyho bylo v Penshurstu, ale kvůli jeho dlouhodobým povinnostem ve Flushingu Mary Wroth své mládí trávila přechodně v Penshurstu, u Mary Sidney ve Wiltonu a částečně i ve Flushingu. Především čas strávený u Mary Sidney ve Wiltonu lze považovat za zásadní pro její budoucí tvorbu.

V září roku 1604 si vzala Roberta Wrotha. Manželství však nelze považovat za šťastné. V době jejího sňatku bylo Mary Wroth pouze sedmnáct let.²⁴⁷ Robert Wroth zemřel deset let po jejich sňatku. Jejich syn James se narodil pouze měsíc před jeho smrtí a zemřel o dva roky později. Po smrti svého manžela zdědila Mary Sidney značné množství jeho dluhů. Robert Wroth však nikdy nebyl nejdůležitějším mužem v jejím životě. Po jeho smrti se plně projevil vztah k jejímu bratranci Williamu Herbertovi, který byl pravděpodobně otcem jejího syna a dcery, nejspíše dvojčat, které se narodily okolo roku 1624. William Herbert se se svou první ženou Mary Talbot

²⁴⁶ ALEXANDER, Gavin. *Writing after Sidney: The Literary response to Sir Philip Sidney*, s. 148.

²⁴⁷ Introduction. In: LAMB, Mary Ellen (ed.) *Mary Wroth. The Countess of Montgomery's Urania*, s. 9.

oženil tři měsíce po uzavření sňatku Mary Wroth s Robertem Wrothem. Herbert zastával významnou pozici jako lord komoří a měl značný vliv u dvora.²⁴⁸

Již v období svého prvního manželství Mary Wroth trávila vlnou část svého času u dvora, kde se mimo jiné seznámila s Benem Johnsonem a později se stala jeho patronem.²⁴⁹ Johnson pro ni napsal sonet *A Sonnet, to the Noble Lady, the Lady Mary Wroth*. Johnson Mary Wroth opěvuje a věnuje ji svou komedii *The Alchemist* a označuje ji za jednu z jeho hlavních inspiračních zdrojů.²⁵⁰ Mary Wroth zemřela okolo roku 1653 a s ní i rodinný literární odkaz rodiny Sidney. Další generace v rodině měla pouze politický vliv.²⁵¹

6.2 Literární tvorba

Mary Wroth se ve své literární činnosti vždy identifikovala jako Sidney. Následovala tak vzor svého mrtvého strýce, otce a své tety Mary Sidney.²⁵² Mary Wroth se inspirovala především příkladem Mary Sidney, u které strávila podstatnou část svého dětství. Skutečnost, že se Mary Sidney dokázala prosadit v literární tvorbě dominované mužskými autory, pravděpodobně značně napomohla její budoucí tvorbě.²⁵³ Podle Mary Wroth si Mary Sidney zaslouží stejný obdiv, jakému se dostávalo jejímu bratrovi.²⁵⁴

Mary Wroth je stejně jako Mary Sidney důkazem toho, že ženy mohly být i v tomto období autorkami, ne pouze čtenářkami.²⁵⁵ Dílo Mary Wroth má hned několik

²⁴⁸ Introduction. In: LAMB, Mary Ellen (ed.) Mary Wroth. *The Countess of Montgomery's Urania*, s. 10, 17, 21.

²⁴⁹ Tamtéž, s. 9.

²⁵⁰ Ben Johnson. In: GREENBLATT, Stephen (ed.). *The Norton Anthology of English Literature*, s. 1438, 1452.

²⁵¹ ALEXANDER, Gavin. *Writing after Sidney: The Literary response to Sir Philip Sidney*, s. 336.

²⁵² Tamtéž, s. 1451.

²⁵³ Introduction. In: LAMB, Mary Ellen (ed.) Mary Wroth. *The Countess of Montgomery's Urania*, s. 7.

²⁵⁴ Introduction. In: HANNAY - Margaret P., KINNAMON - Noel J., BRENNAN, Michael G. *Selected works of Mary Sidney Herbert, Countess of Pembroke*, s. 20.

²⁵⁵ Introduction. In: LAMB, Mary Ellen (ed.) Mary Wroth. *The Countess of Montgomery's Urania*, s. 7.

přívlastků první. Její dílo *The Countess of Montgomery's Urania* je první romancí napsanou anglickou ženou. Stejně tak byl i soubor sonetů *Pamphilia to Amphilanthus* jsou prvním souborem sonetů napsaným anglickou ženou a dalším prvenstvím je i divadelní hra *Love's Victory*. Nejvýznamnější díla Mary Wroth vznikla mezi roky 1616-1620.²⁵⁶

V jejím díle je možné nalézt znatelnou spojitost mezi rodinnými vazbami, které ji provázely celým životem. Množství postav, které se v jejím díle objevují, jsou stíny skutečných osobností. Jak již bylo zmíněno, Mary Wroth našla svou inspiraci k psaní nejspíše u své tety. Měla tak jedinečnou možnost stát se literárním dědicem Mary Sidney, ale místo toho se rozhodla psát v podobném duchu jako Philip Sidney a následovat jeho příklad. *The Countess of Montgomery's Urania* je literární odpovědí na Sidneyho *The Countess of Pembroke's Arcadia*. Stejnou paralelu je pak mezi Sidneyho *Astrofelem a Stellou* a jejím souborem sonetů *Pamphilia to Amphilanthus*. Mary Wroth však otrocky nenapodobuje Sidneyho styl psaní, místo toho vytváří svůj vlastní svět. *Uranie* není Sidneyho imitací, ale dílem, které mu vzdává hold. To vše i přes skutečnost, že Philip Sidney zemřel dlouhých osmnáct let před jejím narozením.²⁵⁷ Třemi zásadními body její tvorby jsou nekonečnost, spojitost mezi fikcí a realitou a napodobování Sidneyho příkladu. Stejně jako její současníci i Mary Wroth velice dobře rozuměla významu rétoriky.²⁵⁸

Mary Wroth ve svém díle stejně jako Sidney využívá prvky skutečných osobností ze svého okolí. Stínování jejích postav je zřetelné. Mary Wroth je Pamphilií, William Herbert reprezentuje Amphilanta, který byl bratrancem Pamphilie, tak jako byl William Herbert skutečným bratrancem Mary Wroth. Stejně tak matka Amphilanta, která je zdatnou básnířkou odkazuje na Mary Sidney, skutečnou matku Williama Herberta. Pamphilia je jako Mary Wroth nejstarší dcerou v rodině a její tři mladší sourozenci taktéž kopírují jména jejího skutečného bratra a dvou mladších sester. Bratr Pamphilie se jmenuje Rosindy, napodobující bratra Roberta Sidneyho. Sestry se jmenují Bardariana a Philistella, kopírující jména Barbara a Philip.

²⁵⁶ Introduction. In: LAMB, Mary Ellen (ed.) Mary Wroth. *The Countess of Montgomery's Urania*, s. 2, 10.

²⁵⁷ ALEXANDER, Gavin. *Writing after Sidney: The Literary response to Sir Philip Sidney*, s. 287.

²⁵⁸ Tamtéž, s. 320, 331.

Mary Wroth ve svém díle také poukazuje na významné soudobé události. Ukazuje zde ženskou schopnost vládnout, především pak u Pamphilie, která reprezentuje silnou ženskou osobnost. Wroth také ukazuje hrozby, které ženám hrozí od opačného pohlaví. Wroth stejně jako Sidney odkazuje na skutečné soudobé události, jakými je například vliv otomanských Turků v Evropě, téma, které se objevuje i v Sidneyho díle *Astrofel a Stella*.²⁵⁹ Není sporu o tom, že Sidneyho *Arcadie* inspirovala i Mary Wroth a její *Uranii*.²⁶⁰ *Countess of Montgomery's Urania* byla vydána roku 1621. Druhá část díla s názvem *The Second Part of the Countess of Montgomery's Urania* vyšla až roku 1999.²⁶¹

The Countess of Montgomery's Urania je rozsáhlá romance obsahující více než padesát básní. *Pamphilia to Amphilanthus* je soubor sto tří sonetů a písní.²⁶² Tématy *Uranie* jsou zapovězená láska a šťastná znovushledání. Dílo je stejně tak sofistikované, jako provokativní.²⁶³ Kniha je sice fikcí, ale stejně tak jako v díle Philipa Sidneyho se v něm do určité míry zrcadlí realita. *Uranie* je dílem milostným, ale stejně tak i politickým. Objevuje se zde tématika soudobé monarchie, vztahu mezi západní a východní civilizací. Na rozdíl od Sidneyho má však její práce magické prvky.²⁶⁴ Situace a morální hodnoty běžně vztažené na mužské hrdiny Wroth aplikovala na ženské postavy.²⁶⁵

Romance byla nejrozšířenějším druhem literatury, jak ve veršované, tak i prozaické formě. Klasické romances zpravidla končí šťastným manželstvím.²⁶⁶ Množství jejich postav bylo také básníky. Především ženy v díle jsou lepšími básníky než muži a píší mnohem větší množství děl. *Uranie* se zaměřuje i na soudobé politické události.

²⁵⁹ Introduction. In: LAMB, Mary Ellen (ed.) Mary Wroth. *The Countess of Montgomery's Urania*, s. 9. 14-16, 18.

²⁶⁰ Sir Philip Sidney. In: GREENBLATT, Stephen (ed.). *The Norton Anthology of English Literature*, s. 948.

²⁶¹ Introduction. In: LAMB, Mary Ellen (ed.) Mary Wroth. *The Countess of Montgomery's Urania*, s. 1, 3.

²⁶² Mary Wroth. In: GREENBLATT, Stephen (ed.). *The Norton Anthology of English Literature*, s. 1451.

²⁶³ Introduction. In: LAMB, Mary Ellen (ed.) Mary Wroth. *The Countess of Montgomery's Urania*, s. 1.

²⁶⁴ Tamtéž, s. 1, 2.

²⁶⁵ Mary Wroth. In: GREENBLATT, Stephen (ed.). *The Norton Anthology of English Literature*, s. 1451.

²⁶⁶ Tamtéž, s. A70.

Příkladem je nebezpečí, které v té době Evropě hrozilo z východu a hrozeb, které by mohly ničit anglickou monarchii. Hlavním prvkem jejího díla je však je však *Uranie* samotná, jako dílo dokazující, že ženské autorky mohou být úspěšné. Láska, politická situace a ženské autorství jsou tři stěžejní prvky jejího díla. Další podobností s Philipem Sidneyem je i nedokončení jejího díla. Jak první tak i druhá verze *Uranie* končí v polovině věty.²⁶⁷

Uranie do jisté míry boří klasickou strukturu příběhů romancí. Její hrdinky jsou zapleteny do milostných vztahů i mimo manželství. Muži se v jejím díle vyznačují nestálostí. Právě morální hodnoty vnímá Mary Wroth ve snaze najít pravé emoce i proti společenskému tlaku. Prostředí nenapodobuje Sidneyho *Arcadii* ani soudobou Anglii, ale probíhající mocenský vliv mezi Evropou a Asií.²⁶⁸

Podobně jako Sidneyho díla i Mary Wroth do jisté míry chybí ukončení jejího díla. Obě části *Uranie* končí v polovině věty. Tato skutečnost byla bezesporu záměrná. Její dílo se vyznačuje jistou nedokončeností. Láska mezi Pamphilií a Amphilanthem je nekonečná a plná zvrátů. V jejím díle z konců vyvstávají nové začátky. Mary Sidney byla především autorkou, která dokončila Sidneyho dílo, Mary Wroth vytváří originální práce, které reflektují jejího mrtvého strýce a do značné míry jej zrcadlí.²⁶⁹

²⁶⁷ Introduction. In: LAMB, Mary Ellen (ed.) Mary Wroth. *The Countess of Montgomery's Urania*, s. 3, 4.

²⁶⁸ Mary Wroth. In: GREENBLATT, Stephen (ed.). *The Norton Anthology of English Literature*, s. 1451.

²⁶⁹ ALEXANDER, Gavin. *Writing after Sidney: The Literary response to Sir Philip Sidney*, s. 301, 318.

7 Robert Sidney

V následující kapitole se zaměřím na Sidneyho mladšího bratra Roberta Sidneyho a to v kontextu jeho společenské činnosti, která na Sidneyho úzce navazuje, stejně tak na jeho vlastní básnickou tvorbu.

7.1 Život

Robert Sidney byl mladším bratrem Philipa Sidneyho a jeho životní dráha se značně podobá té, kterou se vydal jeho starší sourozenec. Jako nejstarší přeživší syn se Robert Sidney stal hlavní mužskou postavou v rodině po smrti svého otce a bratra. V roce 1589 pak převzal pozici svého bratra ve Flushingu.²⁷⁰ Robert Sidney se vydal na kontinent v podobném duchu jako jeho bratr v roce 1578, taktéž pod záštitou Huberta Langueta.²⁷¹ V roce 1584 se Robert Sidney oženil s Barbarou Gamage a o rok později byl stejně jako jeho bratr poslán do Nizozemska. Během roku 1586 zemřeli oba jeho rodiče i bratr a ve stejném roce se Sidney stal rytířem. Finanční výdaje spojené s úmrtím jeho otce a bratra se nedotkly jen Walsinghama, ale i Sidneyho.²⁷²

Jak již bylo zmíněno, valnou část svého života strávil Sidney ve Flushingu. Flushing byl jedním z anglických měst, které bylo Anglii darováno jako platba za výdaje vložené do boje proti Španělům. I přes kultovní odkaz svého bratra, po něm Sidney pojmenoval až své čtvrté dítě. Jeho dcera Philip se narodila roku 1594.²⁷³ Ben Johnson žil několik let v panství Roberta Sidneyho v Penshurstu a na jeho počest napsal dílo *To Penshurst*.²⁷⁴ Sidney byl od mládí vychováván k následování vzoru svého bratra.²⁷⁵ Roku 1618 se stal hrabětem z Leicesteru a zemřel v roce 1626.²⁷⁶

²⁷⁰ DRABBLE, Margaret (ed.). *The Oxford Companion to English Literature*, s. 933.

²⁷¹ Introduction. In: LAMB, Mary Ellen (ed.) *Mary Wroth. The Countess of Montgomery's Urania*, s. 9.

²⁷² ALEXANDER, Gavin. *Writing after Sidney: The Literary response to Sir Philip Sidney*, s. 151, 152, 153.

²⁷³ Tamtéž, s. 151.

²⁷⁴ The Early Seventeenth Century. In: GREENBLATT, Stephen (ed.). *The Norton Anthology of English Literature*, s. 1244

dílo Roberta Sidneyho bylo objeveno a rozpoznáno jako jeho až v roce 1973 a vydáno roku 1984.²⁷⁷ Sidneymu poezie poskytla příležitost vyjádřit se o osobním životě, stejně tak jako o tom politickém. Je pravděpodobné, že jeho publikem byla pouze jeho sestra a dcera Mary Wroth.²⁷⁸ Robert Sidney psal sonety a písně, podobně jako jeho bratr v dílech *Astrofel a Stella* a *Certain Sonnets* a stejně jako jeho bratr experimentuje s užitím různých forem básní. V jistých ohledech je však Sidneyho poezie odlišná. Je pro něho problematické prosadit se vůči vzoru svého bratra. Jen minimálně pak svým dílem k Sidneymu promlouvá. Argumentuje spíše sám se sebou. Je si však na druhou stranu dobře vědom dluhu vůči svému bratrovi. Jeho sonety jsou napsány po Petrarchově vzoru.

Robert Sidney také napsal šedesát sedm básní věnovaných své sestře. Jeho básně však ještě více než ty napsané jeho bratrem, nebyly určeny k veřejnému čtení. Sidneyho poezie nebyla nejspíše nikdy známa širšímu publiku, ale přesto byly některé z jeho básní během jeho života zhudebněny. Tématy jeho básní jsou například jeho exil ve Flushingu, ale i vyrovnání se se ztrátou velké části rodiny. Přesto, že z hlediska poezie byl jeho starší bratr nedostižitelný, ve společenských a politických ohledech se mu Sidney zdatně vyrovnal. Baronství, kterého se mu za vlády Alžběty dosáhnout nepodařilo, následovalo jen krátce po její smrti a nástupu nového krále a Sidney postupně stoupal po společenském žebříčku. Největší část jeho poezie lze pravděpodobně datovat do 90. let. Básně z počátku 17. století nejspíše existovaly také, ale nebyly nikdy nalezeny. Pro Sidneyho bylo problematické projevit svůj vlastní hlas a vyhranit se oproti svému staršímu bratrovi. Jeho společenská dráha je však podobná té, kterou si zvolil Philip Sidney.²⁷⁹

²⁷⁵ ALEXANDER, Gavin. *Writing after Sidney: The Literary response to Sir Philip Sidney*, s. 160, 164.

²⁷⁶ DRABBLE, Margaret (ed.). *The Oxford Companion to English Literature*, s. 933.

²⁷⁷ Tamtéž, s. 933.

²⁷⁸ ALEXANDER, Gavin. *Writing after Sidney: The Literary response to Sir Philip Sidney*, s. 162.

²⁷⁹ Tamtéž, s. 159, 179, 185, 186, 191, 192.

8 Fulke Greville

Poslední postavou, které se bude tato práce věnovat, je Fulke Greville. Zaměřím se na Grevillův podíl na Sidneyho literárním odkazu, stejně tak jako na jeho vlastní literární tvorbu.

8.1 Život

Fulke Greville žil mezi roky 1554 a 1628. Narodil ve stejném roce jako Sidney a nastoupil na Shrewsbury ve stejný den jako on. Stal se jeho celoživotním přítelem a životopiscem. Greville pocházel jako valná většina soudobých autorů ze zámožné rodiny a po studiích na Shrewsbury pokračoval na Cambridge. Stejně jako Sidney byl aktivní v politickém životě. Sám se však nikdy neoženil a žádné z jeho děl se do tisku během jeho života nedostalo.²⁸⁰

Greville sám sebe vždy vnímal jako ochránce Sidneyho díla. V tomto ohledu se na jeho odkazu podílel do největší míry společně s Mary Sidney. Greville následoval Sidneyho vzor jak ve svém díle, tak i životě a postaral se do značné míry o to, jak byl Sidney prezentován veřejnosti. Greville vnímá svůj dluh vůči Sidneymu. Stejně jako Mary Wroth však nenapodobuje jeho styl psaní. Sidneyho dílo je zejména fikcí, Greville využívá zejména realitu. Sidney nepoužívá vzory reálného světa, ale obrazy své mysli.²⁸¹ V roce 1628 byl Greville zavražděn svým služebníkem a kolem jeho smrti se objevují jisté nejasnosti. Tímto služebníkem byl Ralph Hayward. Povaha vztahu mezi oběma muži je nejistá. Poté co Hayward podobal Grevilla, spáchal sebevraždu ve své komnatě. Greville, který zraněním způsobeným svými služebníkem podlehl později a nebyl si vědom Haywardovi smrti požádal, aby nebyl za tento útok

²⁸⁰ GREENBLATT, Stephen (ed.). *The Norton Anthology of English Literature*, s. 947, 992.

²⁸¹ ALEXANDER, Gavin. *Writing after Sidney: The Literary response to Sir Philip Sidney*, s. 221, 222, 225, 226.

stíhán. Tato skutečnost vyvolává jisté pochybnosti o vztahu mezi Grevillem a Haywardem.²⁸²

8.2 Grevillova literární tvorba

Grevillův soubor sonetů, které za jeho života vydán nebyl, nese název *Caelica*. Dílo je z počátku napsané po Sidneyho vzoru, ale pozdější básně jsou vytvořeny v odlišném stylu. Greville také napsal několik politických dramát, které stejně jako jeho sonety nebyly určeny k veřejnému hraní.²⁸³ Mimo to psal také historické hry, mezi které patří například *Mustapha*, *Alaham* nebo ztracená *Antony and Cleopatra*. Na rozdíl o Sidneyho je jeho poezie úzce spojena s historií a filosofií. Greville byl nezbytným faktorem k tomu, aby objasnil morální účel *Arcadie*. Grevillova verze *Arcadie* vyšla roku 1590, tehdy ještě ve spolupráci s Mary Sidney, jejichž pozdější vztah pravděpodobně nelze považovat za ideální.²⁸⁴

Greville si nejdříve vzal za úkol postarat se o Sidneyho dílo a až později o jeho životní odkaz.²⁸⁵ Jeho dílo o Sidneyho životě nese název *Life of Sir Philip Sidney*.²⁸⁶ Tato práce poprvé vyšla roku 1651 pod názvem *The Life of Renowned Sir Philip Sidney*. Greville splácí svůj dluh Sidneymu a současně jej představuje jeho budoucímu publiku.²⁸⁷ Na díle o Sidneym začal pracovat okolo roku 1610, tedy více než dvě desetiletí po Sidneyho smrti. Greville byl nejen někým, kdo následoval Sidneyho dílo, ale neustále revidoval i to své. Hlavní teze jeho vlastních prací se v průběhu času obměňují. Dílo věnované Sidneymu ukazuje nejen Sidneyho život, ale i Grevillovy politické ideály.²⁸⁸

²⁸² DUNCAN-JONES, Katherine (ed.). *Sir Philip Sidney, courtier poet*, s. 240.

²⁸³ Fulke Greville, Lord Brooke. In: GREENBLATT, Stephen (ed.). *The Norton Anthology of English Literature*, s. 992.

²⁸⁴ ALEXANDER, Gavin. *Writing affter Sidney: The Literary response to Sir Philip Sidney*, s. 88, 226, 227, 230.

²⁸⁵ Tamtéž, s. 231.

²⁸⁶ HELGERSON, Richard. *Forms of Nationhood : The Elizabethan Writings of England*, s. 300.

²⁸⁷ ALEXANDER, Gavin. *Writing affter Sidney: The Literary response to Sir Philip Sidney*, s. 234.

²⁸⁸ DRABBLE, Margaret (ed.). *The Oxford Companion to English Literature*, s. 434.

Do stejné míry jako Sidneymu vzdával Greville svým dílem hold i královně Alžbětě. Sidneyho a Alžbětu prezentuje jako příklady pro další generace. Greville se svým dílem jistým způsobem neustále přibližuje posmrtnému životu. Sidney je mrtev a podle Grevilla se bezesporu nachází v nebi. Jeho dílo je určeno Sidneymu a je tak do značné míry nepřístupné komukoliv jinému. Není jisté jestli Greville ukazuje Sidneyho v jeho skutečné podobě nebo jako idealizovanou postavu své mysli. Sidneyho je nutné vnímat jistým způsobem za přítomného v celém Grevillově díle. A je to právě Grevillův Sidney, který je nám dnes prezentován.²⁸⁹

²⁸⁹ ALEXANDER, Gavin. *Writing after Sidney: The Literary response to Sir Philip Sidney*, s. 238, 241, 242, 255, 261.

9 Závěr

Cílem této diplomové práce bylo zaměřit se na postavu Philipa Sidneyho, jeho nejbližší intelektuální prostředí, formování jeho společenské i literární osobnosti a následnou reakci na jeho dílo. Záměrem práce bylo dále nalézt faktory, jakými Sidneyho tvorba ovlivnila jeho následovníky a soudobou společnost. Kromě Sidneyho jsem sledoval i tvorbu dalších pěti autorů z jeho rodiny a blízkého okruhu přátel. První část práce představila Anglii a anglickou společnost za vlády Alžběty I. a byla do značné míry zaměřena i na národní vazby a vývoj anglického jazyka, které jsou podstatné pro Sidneyho i Spenserovu literární tvorbu. V období Sidneyho tvorby a vlády Alžběty I. došlo v Anglii k významnému obratu jak ve společnosti, tak i v církevní struktuře země. Sidney a Spenser byli osobnostmi, které v tomto období podpořily rozvoj anglického jazyka a napomohly tak vývoji národní kultury.

Nejvýznamnější část práce byla zaměřena na osobu Philipa Sidneyho. V první části této kapitoly jsem se zaměřil na Sidneyho život a jeho intelektuální zázemí. Sidney byl do značné míry inspirován prostředím jak anglických, tak i kontinentálních intelektuálů. Stejnou roli v rozvoji jeho osobnosti sehrály i jeho rodinný okruh a konexe získané u anglického dvora. Podstatnou část práce tvořil rozbor Sidneyho *Obrany poezie* jako prvního ustáleného díla věnujícího se anglické poetice. Sidneyho dílo je emotivní, napsané v relativně krátkém časovém úseku. *Obrana poezie* je dílem poetickým, jeho hlavní síla je však v rétorické struktuře. Sidney je inspirován antickými vzory a pokouší se stanovit pozici anglické poezie v kontextu té kontinentální. Vyzdvihuje také kvality anglického jazyka, který považuje za nejvhodnější pro poezii. Dalším Sidneyho dílem, kterému jsem se věnoval, je *Astrofel a Stella*. Toto dílo je prvním ze souborů sonetů napsaných v alžbětinském období. Je současně dílem, ve kterém je možné nejvýrazněji sledovat Sidneyho osobní emoce. Dílo bylo napsáno pro ženu, která v té době byla vdaná za jiného muže. *Astrofel a Stella* se pyšní především svou propracovanou strukturou.

Záměrem práce bylo také objasnit, jakým způsobem Sidneyho osobnost formovala jeho blízké intelektuální prostředí. První autorkou, na kterou jsem se zaměřil, je Mary

Sidney. Mary Sidney je pro Sidneyho odkaz zásadní tím, že je společně s Fulkem Grevillem nejvýznamnějším dědicem Sidneyho díla a díky ní je nám jeho literární dílo přístupné v podobě, v jaké je možné jej nyní sledovat. Práce Mary Sidney je v největší míře snahou o dokončení Sidneyho díla. Pod její záštitou vyšla jedna z verzí *The Countess of Pembroke's Arcadia*, kterou Sidney vytvořil na její počest. Postarala se také o dokončení Sidneyho biblických *Žalmů*, které jsou dnes považovány za nejvýznamnější dílo její literární tvorby. V roce 1598 vydala Sidneyho souborné dílo, kromě *Žalmů*, které se do tisku za jejího života nedostaly. Kromě dokončení Sidneyho díla se věnovala i vlastní básnické tvorbě a překladatelské činnosti. Úctu svému bratrovi poté vzdala v básni *To the Angel Spirit of the Most Excellent Sir Philip Sidney*.

Další osobností ze Sidneyho intelektuálního okruhu je Edmund Spenser, na kterého jsem se zaměřil především kvůli jeho vlivu na anglický jazyk a národní kulturu, to vše ve srovnání se Sidneyem samotným. Spenser se stejně jako Sidney zabýval anglickou poezií a na rozdíl od Sidneyho bylo primárním cílem jeho práce díla vydávat. Dalším rozdílem byla skutečnost, že zatímco Sidney se snažil posouvat anglický jazyk kupředu, Spenser zvolil archaický jazyk po Chaucerově vzoru. V těchto ohledech se se Sidneyem odlišují. Oba autoři se však mají společnou snahu o rozvoj anglického jazyka. Spenser vzdával hold anglickému národu a královně. Sidneymu věnoval své dílo *The Shepherds Calender* a dalším z jeho významných literárních úspěchů je pastýřská romance *The Faerie Queene*. Na rozdíl od většiny autorů, kteří po Sidneyho smrti psali na jeho osobu oslavná díla, Spenser jej osobně znal.

Jako další autorku vhodnou k účelu práce jsem zvolil Mary Wroth, dceru Roberta Sidneyho, která Sidneyho literární odkaz a rodinné jméno přenesla i na další generaci této rodiny. Mary Wroth byla známa nejen svým kontroverzním vztahem s Williamem Herbertem, ale především se již ve své době prosadila jako ženská autorka v prostředí dominovaném muži. Je autorkou romance *The Countess of Montgomery's Urania* a souboru sonetů *Pamphilia to Amphilanthus*. Postavy v jejím díle jsou nápodobou skutečných osobností anglické společnosti i jejího osobního života. Mary Wroth zemřela v polovině 50. let 17. století jako poslední Sidneyho literární dědic v rodině.

Dále jsem se zaměřil na Sidneyho bratra Roberta Sidneyho, jehož životní dráha do značné míry odpovídá té, kterou se vydal jeho starší bratr. Robert Sidney reprezentuje na rozdíl od ostatních zmíněných osobností především Sidneyho společenský odkaz a ukazuje, že vliv jeho bratra nebyl pouze literární. Stejně jako Philip Sidney se vydal na kontinent pod záštitou Huberta Langueta a po smrti bratra převzal jeho pozici ve Flushingu. Na rozdíl od Philipa Sidneyho se však dočkal významných titulů již za svého života. Jeho vlastní básnická tvorba byla objevena až v průběhu 20. století. Je překvapivé, že Robert Sidney ve svých básních na rozdíl od ostatních autorů, kteří s mrtvým Sidneyem vedou dialog, se svým bratrem komunikuje jen minimálně.

Posledním autorem, na kterého jsem se v této práci zaměřil, je Fulke Greville. Greville byl Sidneyho celoživotním přítelem a společně s Mary Sidney hlavním dědicem jeho literárního díla. Současně je Greville významný tím, že v jeho práci můžeme sledovat v největší míře Sidneyho osobnost. Greville je autorem díla *Life of Sir Philip Sidney*. Je sice otázkou, jestli je Grevillův Sidney skutečný nebo zidealizovaný, jeho osobnost však dnes můžeme vnímat právě Grevillovými očima. Vzhledem k faktu, že kniha věnovaná Sidneymu byla napsána více než třicet let po jeho smrti, je nutno brát jeho obraz Sidneyho s nadhledem. Greville sám za svého života žádná ze svých děl nevydal.

Sidneyho život a literární tvorba jsou plně nedokončeného. Jeho následovníci s ním vedou dialog a snaží se o ukončení jeho díla, více či méně úspěšně. Při zpětném pohledu na tuto práci vnímám za pozoruhodné, jak velké množství osobností bylo možné nalézt v jediném okruhu rodiny a blízkých přátel Philipa Sidneyho a o kolik přívlastků „první“ v rámci anglické literatury se postarali. V práci jsem poskytl jak informace o vývoji Sidneyho intelektuální i společenské osobnosti a současně se zaměřil i na hlavní aspekty jeho literární a životní tvorby vyprodukované jeho následovníky. Těmi jsou Mary Sidney jako autorka, která se pokouší dokončit Sidneyho nedokončené dílo, Edmund Spenser jako postava, jež se snaží stejně jako Sidney pozvednout anglický jazyk, Mary Wroth jako osobnost, která přenáší Sidneyho odkaz na další generaci autorů a udržuje si rodinnou identitu, Roberta Sidneyho jako následovníka Sidneyho společenského života a Fulka Grevilla jako autora, který představuje Sidneyho osobnost a vyrovnává se s jeho smrtí.

10 SEZNAM LITERATURY:

ALEXANDER, Gavin (ed.) *Sidney's The Defence of Poesy' and Selected Renaissance Literary Criticism*. London: Penguin Books, 2004. ISBN-13: 978-0141439389.

ALEXANDER, Gavin. *Writing after Sidney: The Literary Response to Sir Philip Sidney 1586-1640*. Oxford University Press: Oxford – New York, 2010. ISBN-13: 978-0199285471.

ARISTOTELES. *Poetika*. Přel. František Groh. Praha: GRYP, 1993. ISBN 80-85829-01-0.

BEJBLÍK, Alois – HORNÁT, Jaroslav – LUKEŠ, Milan. *Alžbětinské divadlo: Shakespearovi předchůdci*. Praha : Odeon, 1978.

DUNCAN-JONES, Katherine (ed.) *Sir Philip Sidney, courtier poet*. New Haven: Yale University Press, 1991. ISBN 0-300-05099-2.

DRABBLE, Margaret (ed.). *The Oxford Companion to English Literature*. ISBN 0-19-866244-0.

GREENBLATT, Stephen (ed.) *The Norton Anthology of English literature*. W. W. Norton and Company : New York, 2006. ISBN 0-393-92715-6.

HANNAY, Margaret P. – KINNAMON, Noel J. – BRENNAN, Michael G. (eds.) *Selected Works of Mary Sidney Herbert Countess of Pembroke*. Tempe: Arizona Center for Medieval and Renaissance Studies, 2005. ISBN 0-86698-333-3.

HELGERSON, Richard. *Forms of Nationhood. The Elizabethian Writing of England*. Chicago and London : The University of Chicago Press, 1994. ISBN 0-226-32634-9.

JOHNSON, Paul. *Dějiny anglického národa*. Řevnice : Rozmluvy, 2002. ISBN 80-85336-36-7.

- KASTNEROVÁ, Martina. *Profesionalizace literární kultury : alžbětinská poetika jako součást komplexu renesančního vědění*. Červený Kostelec : Pavel Mervart, 2016. ISBN 978-80-7465-203-5.
- KERMODE. *Age of Shakespeare*. New York : Modern library, 2005. ISBN 978-0812974331.
- LAMB, Mary Ellen (ed.) *Mary Wroth. The Countess of Montgomery's Urania*. Tempe: Arizona Center for Medieval and Renaissance Studies, 2011. ISBN 978-0-86698-451-5.
- NUTTALL, Anthony David. *Why does tragedy give pleasure?* Oxford University Press: New York, 2003. ISBN 0-19-818766-1.
- SIDNEY, Philip. *Astrofel a Stella*. Přel. Alois Bejblík a Gustav Francel. Praha : Odeon, 1987.
- STEWART, Alan. *Close Readers : Humanism and Sodomy in Early Modern England*. Princeton : Princeton University Press, 1997. ISBN 978-0691011653.
- STILLMAN, Robert. E. *Philip Sidney and the Poetics of Renaissance Cosmopolitanism*. Aldershot : Ashgate, 2008. ISBN 978-0754663690.

11 RESUMÉ:

The purpose of the diploma thesis *Intellectual Circle of Philip Sidney* is to follow Elizabethian age, life and work of Philip Sidney and his close family and friends. Main goal of this work is to find how was Sidney intellectually and socially shaped and how not only his followers, but the English society as a whole reacted to his life and death.

This work is divided into seven Chapters. First chapter is dedicated to Elizabethian age and the development of English society and changes in religious structure of England. Second chapter follows life and work of Philip Sidney, mainly his poetic work *The Defence of Poesy* and a set of sonnets called *Astrofil and Stella*. Another part of this work is dedicated to Mary Sidney as one of the main followers of Sidneys work. Next person which I decided to follow is Edmund Spenser as someone who had the same goal as Sidney to raise the standart of English language. Next author which I dedicated a part of this work is Mary Wroth as the first englishwoman to write romance and sonnets. The part about Robert Sidney is mainly focused on his social following of his older brother as well as his own poetry. The final person included in this work is Fulke Greville as a biographer of Sidneys life.